

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

Ilham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 238 (5710) 15 dekabr 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

"Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətləri bu gün ən yüksək səviyyədə inkişaf edir"

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin xarici işlər nazirini qəbul edib

Səh 2

"Azərbaycan-İran əlaqələri çox uğurla inkişaf edir"

2

"Bütün bunları xatırlamaq dözülməzdir, unutmaq isə qeyri-mümkündür"

4

Azərbaycan hökuməti ilə USAID arasında əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub

3

Aleksandr Lukaşenko ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətini sərt tənqid edib

3

Dövlət Sərhəd Xidmətinin 2018-ci ildə xidməti-döyüş fəaliyyətinin yekunlarına həsr olunmuş müşavirə keçirilib

6

Qlobal güclərin Bakıda son görüşü Azərbaycanın qələbəsidir

8

9

Azərbaycan dünyanın ən təhlükəsiz ölkələrindəndir

8

Ərdoğan ilə Donald Tramp arasında telefon danışığı olub

16

ŞOK: Ronaldo həbs oluna bilər!

15 dekabr 2018-ci il

“Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətləri bu gün ən yüksək səviyyədə inkişaf edir”

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin xarici işlər nazirini qəbul edib

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev “Aqrar tədarük və təchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması haqqında Fərman imzalayıb.

* * *

Prezident İlham Əliyev Kürdəmir rayonunun Karrar-Bağman-Böyük Kəngərli avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

* * *

Prezident İlham Əliyev Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əməkdaşlarına ali hərbi və ali xüsusi rütbələrin verilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

nunluqla qeyd etdi. Mövlud Çavuşoğlu bildirdi ki, Azərbaycan və Türkiyə dövlətləri başçılarınin səmimi dostluğu və qardaşlığı, onların verdiyi tapşırıqlar sayəsində iki ölkənin Xarici İşlər nazirlikləri sıx qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər. O, eyni zamanda, ölkələrimizin həyata keçirdiyi qlobal layihələrin önəmini qeyd etdi və qarşıda bir çox görüləsi mühüm işlərin olduğunu dedi. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə toxunan nazir bu münaqişənin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü əsasında həlli ilə bağlı Türkiyənin bundan sonra da güclü dəstək verəcəyini qeyd etdi.

Söhbət zamanı ikitərəfli münasibətlərin perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Dövlətimizin başçısı Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını və ən xoş arzularını Türkiyə Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 14-də Türkiyə Respublikasının xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı, ilk növbədə, Ankarada dəmir yolu qezası nəticəsində insan tələfatı ilə əlaqədar başsağlığı verdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan-Türkiyə dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bu gün ən yüksək səviyyədə olduğunu qeyd etdi, 2018-ci ilin əlaqələrimizin daha da möhkəmləndirilməsi

baxımından çox məhsuldar il olduğunu dedi. Özünün Türkiyəyə çoxsaylı səfərlərinə və eləcə də Türkiyə Prezidentinin Azərbaycana səfərlərinə toxunan dövlətimizin başçısı bildirdi ki, birgə iştirak etdiyimiz layihələrin açılışları, Azərbaycanla Türkiyənin təşkil etdiyi hərbi parad və digər önəmli hadisələr birliyimizi bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Birgə həyata keçirilən layihələrdən danışan Prezident İlham Əliyev TANAP, TAP, Bakı-Tbilisi-Qars və eləcə də digər layihələrin dünya üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını və ölkələrimizin bütün məsələlərlə bağlı bir-birini dəstəklədiyini

dedi. Dövlətimizin başçısı Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli işində Türkiyənin hər zaman birmənalı şəkildə Azərbaycanın yanında olduğunu və Türkiyənin bu məsələ ilə bağlı verdiyi son açıqlamaları məmnunluq hissi ilə qeyd etdi, qardaş ölkənin bu mövqeyinə görə minnətdarlığını bildirdi.

Türkiyə Respublikasının xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu qəbul və başsağlığına görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi. Mövlud Çavuşoğlu Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını və

ən xoş arzularını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Türkiyəli nazir qeyd etdi ki, qardaş Azərbaycan və Azərbaycanın lideri Prezident İlham Əliyev hər zaman Türkiyənin yanında olub və Türkiyə də eyni şəkildə həmişə Azərbaycanın yanındadır. Mövlud Çavuşoğlu Bakıda keçirilən Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (QDİƏT) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 39-cu iclasına toxunaraq bu tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Azərbaycan tərəfinə təbriklərini çatdırdı. O, Azərbaycanın mühüm beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi məkana çevrildiyini məm-

“Azərbaycan-İran əlaqələri çox uğurla inkişaf edir”

Prezident İlham Əliyev İranın informasiya və milli təhlükəsizlik nazirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 14-də İran İslam Respublikasının informasiya və milli təhlükəsizlik naziri Seyid Mahmud Ələvini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Azərbaycan-İran əlaqələrinin çox uğurla inkişaf etdiyini və bu gün yüksək səviyyədə olduğunu dedi. Prezident İlham Əliyev həm özünün İrana, həm də İran Prezidentinin Azərbaycana səfərlərini məmnunluqla xatırlayaraq bu səfərlərin münasibətlərimizin möhkəmlənməsində rolunu

qeyd etdi. Xalqlarımız arasında əlaqələrin dərin tarixi köklərə malik olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev bu gün bizim dost və qardaş iki ölkə kimi əlaqələrimizin genişləndiyini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı ölkələrimizin ikitərəfli əsasda imzaladığı sənədlərin uğurla icra edildiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev İran İslam Respublikasının informasiya və milli təhlükəsizlik naziri Seyid Mahmud Ələvinin ölkəmizə səfərinin ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafına töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə etdi.

İnformasiya və milli təhlükə-

sizlik naziri Seyid Mahmud Ələvi, ilk növbədə, İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhaninin səmimi salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. O bildirdi ki, Prezident Həsən Ruhani Azərbaycan Prezidenti barəsində danışan zaman onu bir qardaş kimi görür və hər zaman Prezident İlham Əliyevin qurucu insan olduğunu qeyd edir.

Söhbət zamanı əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Dövlətimizin başçısı İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhaninin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını İran Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Azərbaycan hökuməti ilə USAID arasında əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Novruz Məmmədov dekabrın 14-də Amerika Birləşmiş Ştatlarının Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) Avropa və Avrasiya bürosu üzrə administratorunun müavini Brok Birmanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Novruz Məmmədov Azərbaycan ilə Amerika Birləşmiş Ştatları arasında çox sıx əməkdaşlıq əlaqələrinin olduğunu bildirdi. Azərbaycanın son illərdə əldə etdiyi nailiyyətlər barədə qonağa məlumat verən Baş nazir deyib: "Bildiyiniz kimi, hazırda beynəlxalq münasibətlərdə müəyyən gərginliklər müşahidə olunur. Ancaq buna baxmayaraq, Azərbaycan müəyyənləşdirdiyi inkişaf yolu ilə inamla irəliləyir və demokratik tərəqqi xəttinə sadiqdir".

Azərbaycan hökuməti ilə USAID arasında da yaxşı münasibətlərin olduğunu qeyd edən Novruz Məmmədov bildirdi ki, 1992-ci ildən qurulan bu əlaqələr müxtəlif sahələri əhatə edir. "Hesab edirəm ki, ötən illər ərzində bizim kənd təsərrüfatı, səhiyyə, humanitar və digər sahələrdəki əməkdaşlığımız səmərəli olub. Biz bundan sonra da əməkdaşlığımızı konstruktiv əsaslarda davam etdirmək əzmindəyik", deyərək Baş nazir vurğulayıb.

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə qonağa ətraflı məlumat verən Novruz Məmmədov BMT Təhlükəsizlik Şurasının münaqişə ilə bağlı qəbul etdiyi 4 qətnamənin hələ də yerinə yetirilmədiyini təəssüflə qeyd edib, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi Amerika Birləşmiş Ştatlarının bu münaqişənin sülh yolu ilə nizamlanması istiqamətindəki səylərinin bundan sonra da davam etdirilməsinin vacibliyini xüsusi vurğulayıb.

Görüşdə Brok Birman ölkəmizə səfəri müddətində keçirdiyi görüşlər barədə məlumat verib. Söhbət zamanı Azərbaycan hökuməti ilə USAID arasında əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Oqtay Əsədov: Azərbaycanda gənclər siyasəti dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir

Bu gün Azərbaycan Respublikasında gənclər sosial, humanitar, iqtisadi və siyasi fəaliyyətə yaxından cəlb olunurlar. Gənclər siyasəti dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsini təşkil edir. Dövlətin yaratdığı geniş imkanlar sayəsində gənclər cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevriləblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Bakıda keçirilən Parlamentlararası İttifaqın Gənc Parlament Üzvlərinin 5-ci Qlobal Konfransında çıxış edən Azərbaycan Milli Məclisinin sədri Oqtay Əsədov deyib.

Sədr Oqtay Əsədov əvvəlcə Parlamentlararası İttifaqın mötəbər toplantısı münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təbriklərini və xoş arzularını tədbir iştirakçılarına çatdırıb. Milli Məclisin sədri deyib ki, ötən yüzilliyin sonlarında bəşəriyyətin mövcudluğunu qorxu altına alan global təhlükələrin hamılıqla dərk edilməsi dünya sivilizasiyasının inkişafının xarakterini dəyişdirməyə yönələn beynəlxalq səylərin artmasına gətirib çıxarıb. Bu gün bir çox tədqiqatçılar dayanıqlı inkişaf prinsiplərinə keçidi sosial mühəndisliyin xüsusi bir metodu və "ekoloji politologiya" adlandırır. Milli Məclisin sədri deyib: "Söhbət qloballaşmanın və böhranlı halların mənfi nəticələrini aradan qaldırmağa yönələn siyasi fəaliyyətdən və ekoloji tarazlığa nail olmaq yolu ilə dayanıqlı və təhlükəsiz inkişafı təmin etməkdən gədir.

Nəticə etibarilə bütün bunlar indiki və gələcək nəsillər üçün daha etibarlı, ədalətli və humanist bir dünya qurulmasına gətirib çıxarmalıdır. Bu baxımdan inanıram ki, konfransın sessiyalarında aparılacaq fikir mübadiləsi və müzakirələr dayanıqlı inkişafın təmin edilməsində gənclərin, xüsusən gənc

parlament üzvlərinin rolunun gücləndirilməsi yollarını müəyyən etməyə imkan verəcək".

Oqtay Əsədov bildirib ki, dünya əhalisinin mühüm hissəsini təşkil edən gənclər ən dinamik sosial qrup olaraq dayanıqlı inkişaf məqsədlərinin əldə edilməsinə dəyərli töhfələr verə bilərlər. Çox böyük intellektual potensialın daşıyıcısı olan gənclər bir çox ölkələrin siyasi, iqtisadi və sosial strukturlarında önəmli yer tutaraq müasir cəmiyyətin mənəvi inkişafının mühüm amili kimi çıxış edirlər. "Sivilizasiyalar arasında qarşılıqlı əlaqələrin intensiv gücləndiyi dövrdə gənclər müxtəlif mədəniyyətlərə xas dəyərləri və yeni ideyaları daha tez mənimsəyirlər. Bununla əlaqədar xüsusi qeyd edilməlidir ki, bəşər sivilizasiyasının inkişafının müasir mərhələsində milli eqoizm və müstəsnaqlıq düşüncəsinin aradan qaldırılması, müharibə və zorakılıq fəlsəfəsinin sülh və əməkdaşlıq fəlsəfəsi ilə əvəz edilməsi üçün obyektiv imkanlar yaranmışdır. Yeni dünya nizamının formalaşmasında məhz gənclər həlledici rol oynamalıdır", - deyərək Oqtay Əsədov diqqətə çatdırıb.

Gənclərin Azərbaycan parlamentində də önəmli mövqelərə malik olduğunu söyləyən Milli Məclisin sədri bildirdi ki, onlar qanunvericilik və qanunyaratma prosesi ilə bağlı gündəlik işlərlə yanaşı, beynəlxalq parlament təşkilatlarının fəaliyyətində yaxından iştirak edirlər. Həmçinin Ermənistanın Azərbaycana qarşı silahlı təcavüzünün ağır nəti-

cələri, ölkə ərazisinin 20 faizinin işğal edilməsi, 1 milyondan çox soydaşımızın doğma yurdlarından didərgin düşməsi barədə məlumatları xarici ölkələrdən olan həmkarlarına çatdırmaq üçün bütün vasitələrdən istifadə edirlər. "Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, beynəlxalq təşkilatlar bu münaqişəyə həsr edilmiş bütün qərarlarında Azərbaycan ərazilərinin işğalına son qoyulması zərurətinə istinad edirlər. 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 4 qətnamədə, eləcə də 2008-ci ildə BMT Baş Məclisinin qəbul etdiyi qətnamədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazisindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılması tələb edilib. Bu sənədlərdə Azərbaycan Respublikasının suverenliyi, ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığı birmənalı şəkildə təsdiqlənib", - deyərək parlament sədri vurğulayıb. Bildirdi ki, Qoşulmama Hərəkatı, ATƏT, Avropa Şurasının Parlament Assambleyası, Avropa Parlamenti və İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı kimi digər beynəlxalq təşkilatlar da oxşar qərar və qətnamələr qəbul ediblər. Sədr həm ölkəmizin, həm də bütövlükdə Cənubi Qafqaz bölgəsinin hərtərəfli inkişafına mane olan Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hamılıqla qəbul edilmiş beynəlxalq hüquq normaları və prinsipləri əsasında həll ediləcəyinə əminliyini ifadə edib.

Parlamentlararası İttifaqın bu mötəbər toplantısının Bakıda keçirilməsinin ölkəmizin siyasi həyatında çox önəmli hadisə olduğunu diqqətə çatdıran parlament sədri deyib: "Mən inanıram ki, global konfransda 4 qitəni, 44 ölkəni təmsil edən gənc parlament üzvləri Şərqi dünyası ilə Qərbi dünyası arasında körpü rolunu oynayan Azərbaycan haqqında dolğun və ətraflı məlumat alacaq, müxtəlif mədəniyyətlərin vətəni olan ölkəmizdən xoş təəssüratla ayrılacaqlar".

ABŞ hökuməti "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinin reallaşmasını bir daha dəstəkləyib

Dekabrın 11-də ABŞ Konqresi 1035 nömrəli qətnamə qəbul edib. Sənəddə, o cümlədən, vurğulanır ki, ABŞ hökuməti Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin reallaşmasını dəstəkləyir. Qanun layihəsində deyilir ki, Xəzər dənizinin enerji resurslarının Cənubi və Mərkəzi Avropaya nəql edilməsi üçün Cənub Qaz Dəhlizi kimi marşrutlar vasitəsilə enerji resursları ilə təchizatın şaxələndirilməsi nəticəsində Avropanın enerji təhlükəsizliyinin dəstəklənməsi ABŞ-in Avropaya münasibətdə uzunmüddətli siyasətinin əsas məqsədidir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ABŞ-in Azərbaycandakı keçmiş səfiri, Vaşinqtonda Xəzər Siyasi Mərkəzinin Direktorlar Şurasının üzvü Robert Sekuta bu qətnamənin qəbul olunmasını və "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinin reallaşmasının ABŞ hökuməti tərəfindən bir daha dəstəklənməsini şərh edib. Onun sözlərinə görə Nümayəndələr Palatasının

1035 nömrəli qətnaməsi inandırıcı şəkildə göstərir ki, "Cənub Qaz dəhlizi" layihəsinin üstünlükləri barəsində ABŞ-in mövqeyi dəyişməyib.

Mərkəzi icraçı direktoru Əfqan Nifti isə, öz növbəsində, deyib ki, Cənub Qaz Dəhlizi Xəzər dənizində Azərbaycana məxsus yataqlardan çıxarılan enerji daşıyıcılarının Avropaya təhlükəsiz nəql edilməsinə mühüm töhfədir. O vurğulayıb ki,

Azərbaycan və onun beynəlxalq tərəfdaşları ilə birlikdə ABŞ-in da bu layihəni dəstəkləməsi mühüm amildir. Göstərilən dəstəyin bu yaxınlarda ABŞ Konqresi tərəfindən təsdiqlənməsi ABŞ-in "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinə tərəfdar olduğuna daha bir inandırıcı sübutdur.

Xatırladaq ki, 2013-cü ilin iyun ayında Ohayo ştatından olan konqresmen Maykl Törner ABŞ Konqre-

sine 284 nömrəli qanun layihəsi təqdim edib. Sənəddə Cənub Qaz Dəhlizinin açılması yolu ilə avropalı müttəfiqlərin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinə energetika sektorunun inkişaf etdirilməsi

və Şərqi-Qərbi marşrutunda ticarətin genişləndirilməsi, bu ölkələr arasında beynəlxalq əlaqələrin möhkəmləndirilməsi məqsədilə zəruri infrastrukturun inkişaf etdirilməsi üçün həmin ölkələrə yardım göstərilməsi barədə ABŞ hökumətinin mövqeyi şərh edilir. Qanun layihəsi 2013-cü ilin sentyabr ayında Nümayəndələr Palatasının Avropa, Avrasiya məsələləri və yeni təhdidlər üzrə Altkomitəsinə təqdim edilib, lakin həmin qanun layihəsi hələ də səsverməyə qoyulmayıb.

Aleksandr Lukaşenko ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətini sərt tənqid edib

Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko Minskə Rusiya KİV-lərinin nümayəndələri ilə keçirdiyi görüşdə bildirib ki, ATƏT-in Minsk qrupu ötən illər ərzində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizama salınması istiqamətində heç bir əməli addım atmayıb. AZƏRTAC Belarus KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, Aleksandr Lukaşenko münaqişənin həllinin yalnız Azərbaycan və Ermənistanın liderləri arasında razılıq əldə ediləcəyi təqdirdə mümkün olacağını əlavə edib. O deyib: "Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizama salınması üzrə Minsk qrupu son on illər ərzində bu istiqamətdə heç bir iş görməyib və indi də görmür. İki ölkənin liderləri (Azərbaycan və Ermənistan - AZƏRTAC) bir araya gələrək yekun qərar verməyincə, bu problem həllini tapmayacaq".

15 dekabr 2018-ci il

“Bütün bunları xatırlamaq dözülməzdir, unutmaq isə qeyri-mümkündür”

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın bir qrup rusiyalı qadının məktubuna cavabı

Bu yaxınlarda Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın ünvanına 2018-ci ilin oktyabr ayında “Qadınlar sülhün tərəfdarıdır” təşəbbüsü çərçivəsində Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilərinə qeyri-qanuni səfər etmiş rusiyalı bir qrup qadının adından məktub daxil olub. Məktubda bildirilir ki, həmin səfər Ermənistanın baş nazirinin xanımı Anna Akopyanın dəvəti ilə təşkil edilib, həmçinin xahiş olunur ki, bu təşəbbüs dəstəklənsin və Azərbaycana səfərin təşkilinə kömək göstərsin. AZƏRTAC rusiyalı qadınların məktubunun tam mətnini, habelə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın cavabını oxuculara təqdim edir.

“Əziz və çox hörmətli Leyla!

İcazə verin, sosial əhəmiyyətli təşəbbüslərə və layihələrə dərinləndirən cəlb olunmuş bir qrup rusiyalı qadın adından Sizə müraciət edək. Bizim hər birimizin öz missiyası var: hospislərin təşkili və yetim uşaqlara dəstək, senzurasız ədəbiyyat və jurnalistika, idman və əlilliyi olan insanların reabilitasiyası. Lakin fəal həyat mövqeyi və müasir cəmiyyətin ağırlı nöqtələrinə laqeyd qalmamaq hissi bizi birləşdirir.

Oktyabr ayında biz Ermənistanın baş nazirinin xanımı Anna Akopyanın dəvətinə cavab olaraq Ermənistan ilə Azərbaycan arasında artıq bir neçə onillik ərzində hərbi əməliyyatların davam etdiyi əraziyə səfər etdik.

Müharibənin nəticələrinin müdhiş mənzərəsi və bu yerlərin gözəl təbiəti dəhşətli təzad yaradaraq insanı sarsıdır. Azərbaycan ilə Ermənistan arasında cəbhə xəttini cəmi 450 metr ayırır. Bu qısa məsafəni güllə asanlıqla dəf edir. Üzbəüz iki blindaj və hələ çox gənc olan, kamuflyaj geyimli, əllərində avtomat silahlar tutan əsgərlər. Bütün bunların arxasında öz övladlarını itirən anaların heç nə ilə müqayisə olunmayan, ovundurula bilməyən ağrısı dayanır.

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin çoxəsrlik səbəblərinin necə dərin və mürəkkəb olduğunu başa düşürük. Biz çox şeyi bilmirik, heç kəsi qınamağa haqqımız və hazır qərarlarımız yoxdur. Lakin bir məsələyə qəti əminik: 2018-ci ildə övladlarımız güllələrdən həlak olmalıdırlar. Uşağın doğması-yadı olmur. Dünyanın istənilən nöqtəsində: Suriyada və ya Donetskə, Rusiyada, Azərbaycanda və ya Ermənistanda başına qara yaylıq bağlamış hər bir ana bizim ümumi faciəmizdir. Biz Sizə Azərbaycanın qədim bir nəslinin nümayəndə-

si, görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyevin nəvəsi və müstəqil Azərbaycanın Prezidenti İlham Əliyevin qızı və bir də geniş ictimai fəaliyyətlə məşğul olan bir qadın və üç uşaq anası kimi müraciət edirik.

Hər iki münaqişə tərəfinin dərdinə ürəkdən şərik olduğumuzu bildirərək, Sizdən “Qadınlar sülhə tərəfdarıdır” təşəbbüsünü dəstəkləməyinizi və sülhyaratma ideyasını məntiqi sona çatdırmaq üçün bizim Azərbaycana səfərimizin təşəbbüscüsü olmağınızı xahiş edirik.

Sizdən xahiş edirik, həyat əlaməti olmayan 450 metrlik ayırıcı zolağın digər, bu dəfə Azərbaycan tərəfində səsimizin eşidilməsinə kömək edin. Bir də çox vacib sözlər demək istəyirik: “Biz sülh istəyirik! Biz düşmənçilik edən tərəflərdən xahiş edirik, XXI əsrdə bizim qardaşlarımızın, oğullarımızın, nəvələrimizin müharibədə daha həlak olmamaları üçün nə mümkündürsə etsinlər. Qoy, qan tökülməsi iyirminci yüzillikdə qalsın, gələcək sülh içində olsun”.

Əziz Leyla, Sizdən xahiş edirik, bizim sülhyaratma missiyamızı dəstəkləyin və Azərbaycana səfərimiz üçün vasitəçi olun. Biz çox inanırıq ki, məhz Siz bizim belədcimiz və məsləkdəşimiz ola bilərsiniz.

Hər bir müharibə gec-tez sona çatır. Qoy, bizim ümumi səylərimiz bu sonu yaxınlaşdırsın”.

Bu məktubu imzalayıb rusiyalı qadınlar qrupuna Olimpiya çempionu Svetlana Jurova, ictimai xadim, “Vera” hospislərə kömək xeyriyyə fondunun təsisçisi Nyuta Federmesser, yazıçı, ictimai xadim Lyudmila Ulitskaya və jurnalist Kira Altman daxilidirlər.

X X X

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın bir

qrup rusiyalı qadının məktubuna cavabı

“Hörmətli Svetlana Jurova, Nyuta Federmesser, Lyudmila Ulitskaya, Kira Altman.

Sizin məktubunuza, başqasının dərdinə biganə qalmadığınıza və artıq iyirmi beş ildən çox davam edən münaqişəyə tezliklə son qoyulmasına kömək etmək istəyinizə görə sizin hamınıza təşəkkür edirəm. Müharibə həmişə kədər və ölüm gətirir. Bu, əsgərlərin və dinc sakinlərin həlak olması, özü bəlkə də öldürülməyən və yaralanmayan, lakin öz yaxınlarını, öz evini itirmiş insanların həyatlarının puç olması deməkdir. Planetimizin bir çox “qaynar nöqtələrində”, çoxsaylı “lokal müharibələrin”, cəbhə xəttinin müxtəlif tərəflərindən çəkilmiş hərbi xronikaya baxdıqca yəqin edirsən: müxtəlif dillərdə danışan qadınlar eyni cür kədərlə ağlayır. Tanınmış sərhədlərin güc tətbiq etməklə dəyişdirilməsi və başqalarının ərazilərinin işğalı üçün kimlənsə qurduğu planlar bu gün belə dəhşətli nəticələr verir.

Mən sizinlə tamamilə razıyam: bütün müharibələr haçansa başa çatır və biz hamımız maksimum səy göstərməliyik ki, bu, mümkün qədər tez baş versin. Ona görə ki, münaqişənin həтта indiki, diplomatların təbircə desək “dondurulmuş” vəziyyətdə davam etdiyi hər gün bizə çox baha başa gəlir. Bəli, bu gün Azərbaycan ilə Ermənistan arasında atəşkəs rejimi qüvvədədir, lakin cəbhə xəttində hər gün atəş açılır. Hər bir belə atəş kiminsə həyatını yarımçıq qoya bilər. Hər iki ordunun əsgərləri, əllərindəki silahdan açılan bir atəş məsafəsində dayanaraq bir-birinə baxan həmin kamuflyajlı gənclər kiminsə oğlu və ya nəvəsi, kiminsə qardaşı və kiminsə sevgilisidir. Müharibədə isə əsgərlərlə bəra-

bər, dinc sakinlər də ölür. Təxminən bir il bundan əvvəl - 2017-ci il iyulun 4-də Azərbaycanda iki yaşlı qızciğaz və onun nənəsi ilə vidalaşdıq. Onlar öz doğma kəndlərdə dəzgahlı pulemyotlardan və qumbaraatanlardan açılan atəş nəticəsində öldürülmüşdülər. Bu, acı reallıqdır. İyirmi beş ildən çoxdur ki, biz bu şəraitdə yaşayırıq. Lakin bu, həm də yaxşı bir xatırlatmadır ki, yenidən qan tökülməməsi və yeni qurbanlar verməmək üçün bu gün bizim sülh yolu tapmağımız, özü də onu döyüş meydanında deyil, danışıqlar masası arxasında tapmağımız çox vacibdir.

Azərbaycan sülhsevər ölkədir. Biz müharibəyə tezliklə son qoyulmasının, dialoq yolu ilə həll axtarışının tərəfdarı olmuşuq və tərəfdarıyıq. Bunlar, sadəcə, sözlər deyil. Bizim sülhsevərliyimizə inandırıcı sübut odur ki, Azərbaycan indiki “dondurulmuş müharibə” vəziyyətindən Dağlıq Qarabağda uzunmüddətli və ədalətli sülhə nail olmaq üçün münaqişəsinin nizamlanmasına dair danışıqları iyirmi ildən çoxdur davam etdirir.

Sizin sülhyaratma missiyanızın gedişində səfər etdiyiniz, işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ “Ermənistan ilə Azərbaycan arasındakı ərazi” deyil. Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın bu gün Ermənistanın işğalı altında olan ayrılmaz hissəsidir. Bu, təkcə bizim ölkəmizin mövqeyi deyil - çoxsaylı beynəlxalq sənədlərdə bu cür təsbit olunub. Rusiya da daxil olmaqla dünya birliyi Azərbaycanı mövcud sərhədləri daxilində tanıyır və Dağlıq Qarabağ bu sərhədlərə daxildir. Hazırda heç bir beynəlxalq hüquqi sənəd yoxdur ki, orada Dağlıq Qarabağın Azərbaycana mənsub olması şübhə altına alınsın, Dağlıq Qarabağ başqa bir dövlətin hissəsi, “mübahisəli ərazi” və ya “Azər-

baycan ilə Ermənistan arasındakı torpaq” elan edilsin. Üstəlik, dünya birliyinin bu mövqeyi tarixi reallıqları tam əks etdirir.

Əminəm, ən yaxşısı budur ki, nəyin kimə və nə vaxt mənsub olması barədə mübahisələrin həllini tarixçilərə saxlayaq. “Tarixi ədaləti bərpa etmək” və bu əsasda qonşu ölkənin ərazisinin bir hissəsini işğal etməklə “sərhədlərə düzəliş etmək” - xoş niyyətlər kimi qələmə verilsə də bu, cəhənnəmə aparən yoldur. Təəssüf ki, milyonlarla insan, o cümlədən Cənubi Qafqazda, mənim doğma Azərbaycanımda bu gün insan əli ilə yaradılan bu cür cəhənnəmdə yaşayır. Lakin tarixə öteri bir ekskurs şübhə yeri qoymur: bütün Qarabağ ta qədimdən Azərbaycanın bir hissəsi, bizim ölkəmizin ərazisində mövcud olmuş dövlətlərin bir hissəsi olub. Erməni dövlətləri isə tarixçilərin vurğuladığı kimi, heç də Cənubi Qafqazda deyil, Kiçik Asiyada formalaşmış və onların müasir Azərbaycan ərazisinə, hətta 1918-ci ildə Azərbaycanın İrəvan xanlığının torpaqlarında yaradılmış indiki Ermənistanına da heç bir aidiyyəti olmayıb.

Qarabağdakı xristian kilsələri və monastırları hələ qədim zamanlarda müasir Azərbaycan ərazisində mövcud olmuş Qafqaz Albaniyası dövründə yaranıb. Qarabağ Orta əsrlərdə də Azərbaycanın bir hissəsi kimi qalıb. XIX əsrin əvvəlində, Azərbaycanın Rusiya ilə birləşdirildiyi dövrdə həmin ərazilərdə paytaxtı Şuşada olmaqla Azərbaycanın Qarabağ xanlığı yerləşirdi və onun əhalisinin əksəriyyəti azərbaycanlılar idi. Artıq sonradan - 1813-cü il oktyabrın 12-də Rusiya imperiyası ilə İran arasında Güllüstan müqaviləsi, 1828-ci il fevralın 10-da isə Türkmənçay müqaviləsi imzalanacaq.

“Bütün bunları xatırlamaq dözülməzdir, unutmaq isə qeyri-mümkündür”

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın bir qrup rusiyalı qadının məktubuna cavabı

Əvvəli-Səh-4

Məhz bundan sonra etnik ermənilərin İrandan və Osmanlı İmperiyasından Cənubi Qafqaza, müasir Ermənistanın yerləşdiyi İrəvan xanlığı ərazisinə və Qarabağa, əsasən onun dağlıq hissəsinə kütləvi şəkildə köçürülməsi başlanıb. Bu “köçürmə” siyasəti artıq Rusiya imperiyasının süqutu dövründə Cənubi Qafqazda alovlanmağa başlanmış münafiqşələrin detonatoru rolunu oynayır. Bu, bir sıra xalqların tarixində faciəli dövr idi. Birinci Dünya müharibəsi, qırğınlar və talanlar çoxsaylı insanların həyatı bahasına başa gəldi. Azərbaycanda hər il martın 31-də 1918-ci ildə erməni millətçiləri tərəfindən Bakıda törədilmiş kütləvi qırğının qurbanlarının xatirəsi günü qeyd edilir. Erməni millətçilər məhz o vaxt ilk dəfə olaraq Dağlıq Qarabağa da iddia irəli sürdülər. Lakin Cənubi Qafqaz Sovet Rusiyasına birləşdirildəndən az sonra ermənilərin Dağlıq Qarabağa iddiaları nəzərdən keçirildi və rədd edildi.

Geniş yayılmış belə bir yanlış fikir var: guya Dağlıq Qarabağ Ermənistanın bir hissəsi olub, lakin ötən əsrin 20-ci illərində ÜİK(b)P MK-nın Qafqaz Bürosunun qərarı ilə Azərbaycanın tərkibinə “verilib”. Əslində isə Qafqaz Bürosu bu məsələni həqiqətən nəzərdən keçirib, lakin Dağlıq Qarabağın Azərbaycana “verilməsini” deyil, onun Azərbaycanın tərkibində saxlanmasını qərara alıb. ÜİK(b)P MK-nın Qafqaz Bürosunun 1921-ci il 5 iyul tarixli plenumunun iclas protokolundan (AR Dövlət Tarix Arxiv, f.1, siyahı 2, iş 25, s.16 ob) məlum olur ki, ÜİK(b)P MK-nın Qafqaz Bürosu özünün 1921-ci il 5 iyul tarixli iclasında “...Dağlıq Qarabağın Azərbaycan SSR hüdüdlərində saxlanması, inzibati mərkəzi Şuşa şəhərində olmaqla ona geniş muxtariyyət verilməsi...” barədə qərar qəbul edib. Qafqaz Bürosunun rəhbər tutduğu dəlillər sadə və aydın idi: Qarabağın dağlıq hissəsində əhalinin əksəriyyəti ermənilərdir, lakin o, iqtisadi baxımdan Azərbaycanla bağlıdır.

Sonra Azərbaycan SSR Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi “Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin yaradılması haqqında” 1923-cü il 7 iyul tarixli Dekret qəbul etdi (K istorii obrazovaniya Naqorno-Karabaxskoy avtonomnoy oblasti Azerbaydjanskoy SSR. 1918-1925. Dokumenti i materialı, s. 152-153). Məhz həmin dövrdə ilk dəfə olaraq “Dağlıq Qarabağ” termini yaranır və bu muxtar vilayətin yaranması nəticəsində Dağlıq Qarabağ Aran Qarabağdan süni şəkildə ayrılır. Halbuki, bütün tarix boyu Qarabağın bu hissələri vahid tam təşkil edirdi. Yeni yaradılmış muxtar vilayət Azərbaycan ərazisinin daxilində idi və Ermənistanla ərazi tə-

ması yox idi. Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti ilə Ermənistan arasında əhalisi azərbaycanlılar olan bir neçə rayon yerləşirdi: Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Zəngilan... Təkcə bu “inzibati coğrafiya” artıq onu göstərir ki, sakinləri ermənilər olan Dağlıq Qarabağ tarixən Azərbaycanın daxilində yarana bilməzdi və o, süni şəkildə, köçürmə siyasəti nəticəsində yaradılıb. Həmin siyasət bu gün həm azərbaycanlılar, həm də ermənilər üçün böyük faciəyə çevrilmiş sürəklə və qanlı müharibə ilə nəticələnib.

Hörmətli xanımlar.

Gəlin həqiqətin gözüne düz baxaq. Artıq iyirmi beş ildən çoxdur ki, erməni millətçilərin Dağlıq Qarabağa iddiaları açıq təcavüz, işğal, qəddar “etnik təmizləmələr” formasında həyata keçirilir. Ermənistan Azərbaycan ərazisinin 20 faizini işğal edib. Buraya təkcə Dağlıq Qarabağ deyil, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağın ətrafında olan və 1923-cü ildə orada yaradılmış erməni muxtariyyətinə heç vaxt daxil olmamış 7 inzibati rayonun ərazisi də aiddir.

On minlərlə insanın həyatına son qoymuş bu müharibə hələ də davam edir. Rəsmi statistikada qətlə yetirilmiş və aldığı yaralardan ölmüş insanlarla bərabər, sadəcə, öz yaxınlarının ölümünə, doğma yerlərdən ayrı düşməyə, qaçqınlar və məcburi köçkünlər üçün düşərgələrdə dəhşətli şəraitdə yaşamağa dözməmiş insanlar da hesaba alınır. Azərbaycan bu müharibə və öz torpaqlarının işğal edilməsi nəticəsində əsl humanitar fəlakətlə üzlaşib. Ölkəmizdə bir milyondan çox insan, - əziz xanımlar, bu dəhşətli rəqəmə fikir verin!, - öz evlərini tərk etməyə məcbur olub. O vaxt Azərbaycanın əhalisinin sayı 7 milyon idi. Deməli, orta hesabla ölkənin hər 7 vətəndaşından biri doğma evini itirmiş qaçqına və məcburi köçkünə çevrildi. Təxminən eyni sayda qaçqının əhalisi yarım milyard olan Avropaya gəlməsi son dərəcədə kəskin “miqrasiya böhranı”na təhrik edib, bu böhran ən yüksək səviyyədə müzakirə olunub. Azərbaycanda iri çadır düşərgələri yaradıldı, insanlar hətta yük vaqonlarında yerləşdirildi. Son illərdə Azərbaycanda qaçqınlar və məcburi köçkünlər üçün yeni şəhərciklər salınır. Bu yolla məişət şəraitini yaxşılaşdırmaq olar, lakin müharibədən və “etnik təmizləmələrdən” xilas olmaq üçün doğma evlərini tərk etməyə məcbur olmuş insanların qəlbindəki yaralarını sağaltmaq mümkün deyil. Onların probleminin həqiqi həlli öz evlərinə, bu gün erməni işğalı altında olan torpaqlara qayıtması ola bilər və olmalıdır.

Uşaqlıq dövrünü qaçqın və məcburi köçkün düşərgələrində keçirmiş uşaqların gözlərindəki ifadələri heç vaxt unutmaram.

Onlar Dağlıq Qarabağ adlı bir diyarın olmasını yalnız yaşlı qohumlarının söhbətlərindən bilirlər. Hörmətli xanımlar, orada təbii gözəlliyin və müharibənin dəhşətli realılıqlarının təzadı sizi çox heyrləndirir. Həmin diyarda təcavüz və işğal nəticəsində tarixi və mədəni abidələr, məscidlər, müqəddəs ziyarətgahlar, hətta qəbiristanlıqlar da vəhşicəsinə dağıdılıb. ATƏT-in bizim işğal olunmuş ərazilərə iki dəfə ezam edilmiş faktaraşdırıcı missiyası bu kədərli və XXI əsr üçün biabırçı faktı öz məruzələrində işıqlandırır. İşğal olunmuş ərazilərdə 927 kitabxana, 85 musiqi məktəbi, o cümlədən “Şərqi konservatoriyası” adlanan Şuşada 4 rəsm qalereyası, 6 teatr, 22 muzey məhv edilib.

Son dərəcə qiymətli 40 min artefaktın taleyi məlum deyil. Azərbaycan mütəxəssislərinin hesablamalarına görə, qarət edilmiş və yandırılmış kitabxanalarda 4,6 milyon kitab və qiymətli əlyazma nəşrləri məhv edilib. Hitler hakimiyyətə gələndən sonra Almaniyaya şəhərlərinin küçələrində kitabların tonqallarda yandırılması təsvir edilən kinoxronika kadrlarını hamımız xatırlayırıq. Lakin indi həmin müharibədən və Nürnberq tribunalından təqribən yarım əsr sonra kitabları yandırılıblar. Bu, bizim 1 milyondan çox həmvətənimiz üçün sadəcə xəbər sətirləri deyil, bu, şəxsi ağır-acı duyğularıdır. Bu, həmin insanların uşaqlıq illərini keçirdikləri, indi dağıdılmış evlər, qarət edilmiş məktəblər, nəhayət, həmin insanların doğmalarının dəfn olunduqları, indi viran edilmiş qəbiristanlıqlardır.

Bütün bunları xatırlamaq dözülməzdir, unutmaq isə qeyri-mümkündür. Bu, rəsmi məlumatlara daxil olmamış yüz minlərlə insanın şəxsi faciəsidir. Lakin onlar faciə olaraq qalır.

Nəhayət, Dağlıq Qarabağ münafiqşəsinin tarixində ən qanlı və faciəli səhifələrdən biri Azərbaycanın Xocalı şəhərinin məhv edilməsi olub. Bu gün dünyanın 16 ölkəsinin parlamentləri, ABŞ-in 24 ştatının qanunvericiləri Xocalının məhv edilməsini Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı aktı kimi rəsmən tanıyıblar. Bu şəhərin faciəsini Xatın, Liditse, Oradur faciələri ilə müqayisə etmək olar... Xocalıda 613 nəfər dinc sakin, o cümlədən 63 uşaq, 106 qadın, 70 ahl insan qətlə yetirilib. Səkkiz ailə bütünlüklə məhv edilib, 27 ailənin hərəsindən yalnız 1 nəfər sağ qalıb. Xocalının məhv edilməsinin dəhşətli tarixini oxuyanda göz yaşlarını saxlamaq mümkün deyil. Bütün bunları törədən hərbi canilər kimi damğalanmağa layiqdirlər.

Azərbaycan ərazisində bu vəhşi əməllərin müəllifləri və iştirakçıları Ermənistanda hələ yaxın

vaxtlara qədər ali dövləti vəzifələr tuturdu. Lakin bu ilin baharında Yerevanda iğtişaşlar zamanı erməni xalqı özünü süpürüb atdı. Müasir Ermənistanda gedən siyasi dəyişikliklər ümid etməyə əsas verir ki, danışıqlar prosesi, nəhayət, “ölü nöqtə”dən tərpnəçək və münafiqşənin həlli yolu danışıqlar masası arxasında tapılacaq. Ölkəmizə indiki kövrək barışıq deyil, həqiqi sülh çoxdan lazımdır. Lakin sülhə nail olmaq üçün təkcə xoş niyyətlər və gəliş-gözlər sözlər deyil, konkret addımlar lazımdır.

Hörmətli xanımlar.

Siz öz məktubunuzda yazmışınız ki, cəbhə xəttinin və ya təmas xəttinin ermənilər tərəfində olmusunuz. Lakin siz bu gün həmin cəbhə xəttinin haradan keçməsi barədə fikirləşmişinizmi? Bu, Azərbaycan ilə Ermənistanın dövlət sərhədi və hətta keçmiş DQMV-nin inzibati sərhədi də deyil. Cəbhə xətti Azərbaycan ərazisini, erməni əhalinin heç vaxt olmadığı torpaqları kəsb keçir. İcazə verin, soruşum: sizin dediyiniz “kamuflyajlı və silahlı oğlanlar” - erməni əsgərləri bu gün Azərbaycan torpağında nə edirlər? Nə üçün onlar əllərinə silah alıb Ağdamda, Füzulidə, Kəlbəcərdə, Zəngilanda, Qubadlıda dayanıblar? Onlar öz doğma Ermənistanından onlarca kilometr aralıda, Azərbaycan torpağında nə edirlər? Bunlar xoşagəlməz və kimlər üçünsə naqolay suallardır. Lakin bu suallara cavab verilmədən nə möhkəm sülh ola bilər, nə də səmərəli sülhəratma təşəbbüsləri.

Bu gün sağlam düşüncəli hər bir insan üçün aydındır: işğala son qoyulmadan, qaçqın və məcburi köçkünlər öz yurdlarına qayıtmadan, beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinə riayət edilmədən münafiqşənin real nizamlanmasını təsəvvür etmək mümkün deyil. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münafiqşəsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində nizamlanmalıdır. Erməni qoşunları Azərbaycan ərazilərini tərk etmədən, qaçqınlara və məcburi köçkünlərə çevrilmiş həmvətənlərimiz öz doğma yurdlarına qayıdandan sonra regionda möhkəm sülh yaranacaq. Dünya birliyi bizim ölkənin ərazi bütövlüyünü, qaçqınların və məcburi köçkünlərin öz yurdlarına qayıtmaq hüququnu tanıyır və Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqlarından erməni qoşunlarının tezliklə və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edir. 1993-cü il aprelin 30-da BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan tərəfindən ərazilərimizin işğal edilməsinə cavab olaraq 822 sayılı qətnamə qəbul edib. Bu sənəddə işğalçı erməni qüvvələrinin Azərbaycan ərazisindən dərhal çıxarılması tələb edilib.

Sonra yenə 1993-cü il iyulun 29-da 853 sayılı, oktyabrın 14-də 874 sayılı, 1993-cü il noyabrın 12-

də 884 sayılı qətnamələr qəbul edilib. Hüquqşünasların təbircə desək, zəruri hüquqi qüvvəyə malik olan həmin sənədləri BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvləri olan bütün ölkələr, o cümlədən Rusiya dəstəkləyib. Sonradan BMT Baş Assambleyası da oxşar qətnamə qəbul etdi. Bir sıra başqa nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Şurası Parlament Assambleyası, Avropa Parlamenti ... tərəfindən qəbul edilmiş qərar və qətnamələrdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün dəstəklənməsi barədə müddəalar və münafiqşənin ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində nizamlanması haqqında tələb təsbit olunub. Sülhə aparan yol budur, biz hamımız bu yolu keçməliyik.

Şübhəsiz, münafiqşənin dinc yolla həllinin axtarışı kimi necib işdə belə adlandırılan “xalq diplomatiyası” və biganə qalmayan insanların sülhəratma təşəbbüsləri də öz rolunu oynaya bilər. Bununla bərabər, həmin təşəbbüslər mövcud qanunvericilik normalarını nəzərə almalıdır. Mövcud beynəlxalq praktikaya tamamilə uyğun olan Azərbaycan qanunvericiliyinə görə yaradılmış mexanizm bu barədə Azərbaycanın hakimiyyət orqanlarına və ölkəmizin diplomatik missiyalarına vaxtında xəbərdarlıq etməklə işğal olunmuş Qarabağa səfər etməyə imkan verir. Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqlarına ölkəmizin hakimiyyət orqanlarının icazəsi olmadan səfər edilməsi isə artıq qanun pozuntusu, Azərbaycanın sərhədlərinə və suverenliyinə hörmətsizlik hesab edilir. İşğal olunmuş Qarabağa rəsmi Bakının razılığı olmadan səfər edən şəxslər arzu edilməz şəxslərin siyahısına daxil edilir. Bu siyahını həm də “persona non grata”lar siyahısı adlandırırlar. Belə şəxslərin Azərbaycan ərazisinə gəlməsi yolverilməzdir.

Eyni zamanda, çoxsaylı prezidentlər yaranıb: bu siyahıya daxil edilmiş şəxslər, o cümlədən Rusiya vətəndaşları Azərbaycanın hakimiyyət orqanlarına müraciət edərək bildiriblər ki, onlar işğal olunmuş torpaqlarımıza rəsmi Bakının icazəsi olmadan səfər etməklə səhvə yol veriblər. Onlar, həmçinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə, onun sərhədlərinə və suverenliyinə hörmət bəslədiklərini təsdiq ediblər, bundan sonra onların adları arzu edilməz şəxslər siyahısından çıxarılıb və onlar Azərbaycana gəlməyə icazə alıblar.

Əminəm ki, əgər siz ölkəmizin Rusiya Federasiyasındakı diplomatik missiyası vasitəsilə Azərbaycanın hakimiyyət orqanlarına bu cür müraciət müdərəniz, sizin də məsələnin müsbət həll ediləcək. Bu halda biz sizin Azərbaycana səfəriniz üçün hər cür şərait yaratmağa hazır olacağıq”.

15 dekabr 2018-ci il

Dövlət Sərhəd Xidmətinin 2018-ci ildə xidməti-döyüş fəaliyyətinin yekunlarına həsr olunmuş müşavirə keçirilib

Dekabrın 14-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) 2018-ci ildə xidməti-döyüş fəaliyyətinin yekunlarına həsr olunmuş hesabat müşavirəsi keçirilib. DSX-nin mətbuat mərkəzindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, general-polkovnik Elçin Quliyev müşavirədə hesabat məruzəsi ilə çıxış edərək silahlı birləşmələrin və digər struktur qurumların xidməti fəaliyyətini qiymətləndirib, 2019-cu ildə Xidmətin qarşısında duran əsas vəzifə və tapşırıqları diqqətə çatdırıb.

Bildirilib ki, dövlət sərhədinin mühafizəsinin təşkilində uğurların əldə olunması dahi öndər Heydər Əliyevin sərhəd mühafizəsi sahəsindəki ideya və düşüncələrinin əzmlə gerçəkləşdirilməsi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin dövlət sərhədinin mühafizəsi məsələlərinə ali diqqətə nəticəsində mümkün olub. Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin aprelin 30-da DSX Sahil Mühafizəsinin gəmi inşası zavodunda inşası yekunlaşan beşinci "Tufan" tipli sərhəd gözetçi gəmisi ilə tanış olması, bu tipli daha bir gəminin təməlini qoyması, dəniz sərhədlərinin mühafizəsi və neft-qaz infrastrukturunun mühafizəsi üzrə mühüm tapşırıqlar verməsi Xidmətin bütün silahlı birləşmələrində və digər struktur qurumlarında ruh yüksəkliyinə səbəb olub. Bundan başqa, dövlətimizin başçısının mayın 16-da DSX Sərhəd Qoşunlarının "Naxçıvan" əlahiddə sərhəd diviziyasının 13-cü sərhəd zastavasında sərhədçilərlə görüşməsi, Xidmətin fəaliyyətini tənzimləyən normativ hüquqi aktlarının təkmilləşdirilməsi, sərhədçilərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə əlavə vəsaitlərin ayrılması barədə qərarlar verməsi, DSX əməkdaşlarına ali hərbi rütbələrin verilməsi, onların 3 orden, 41 medal və 8 fəxri adla təltif etməsi bütün şəxsi heyət tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılanıb.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, general-polkovnik Elçin Quliyev Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı altında son illər dövlət sərhədlərinin etibarlı mühafizəsi, hərbi hissə və bölmələrin döyüş hazırlığının gücləndirilməsi, yeni silahların və döyüş texnikasının xidməti fəaliyyətdə tətbiqi, şəxsi heyətin peşəkar hazırlığının yüksəldilməsi sahəsində

ciddi nailiyyətlərin əldə olunmasını, 2017-ci ildə mühüm struktur islahatlarının keçirilməsi, DSX-nin tərkibində dörd silahlı birləşmənin - Sərhəd Qoşunlarının, Çevik Hərəkət Qüvvələrinin, Sahil Mühafizəsinin və Sərhəd Nəzarətinin yaradılması ilə xidməti fəaliyyətin daha da optimallaşdırılmasını, nəticə etibarilə Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsində qarşıya qoyulan hər bir tapşırığı yüksək səviyyədə icra etməyə qadir olan ciddi hərbi potensialını nəzərə alaraq, Ermənistan ilə dövlət sərhədinin Qazax və Ağstafa rayonları ərazisindən keçən hissəsindəki döyüş postlarının və müvafiq hərbi obyektlərin DSX tərəfindən təhvil alınması tapşırığını verib. Sərhədçilərimizə yüksək etimadın ifadəsi olan və Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədlərinin tam mühafizə altına götürülməsinin əsasını qoyan bu tapşırığın Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçuları tərəfindən şərəflə icrası, sərhədçilər üçün bu ərazilərin həm sərhəd, həm də səngər olması, bu gün həmin ərazilərdə xidməti-döyüş fəaliyyətinin DSX-nin Sərhəd Qoşunları tərəfindən təşkil edilməsi, hazırda bu istiqamətdə dövlət sərhədinin mühafizəsi sisteminin yaradılması məqsədilə ardıcıl və dinamik işlər həyata keçirilib.

General-polkovnik Elçin Quliyev Ali Baş Komandanın bu qərarının Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin hərbi hissə və bölmələrinin döyüş qabiliyyətinin daha da yüksəldilməsinə, yeni ehtiyat qüvvələrinin yaradılmasına, şəxsi heyətin döyüş hazırlığının gücləndirilməsinə yönəldiyini deyib.

Bildirilib ki, 2018-ci ildə DSX tərəfindən bir sıra mühüm nailiyyətlər əldə olunub. Belə ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən uğurlu xarici siyasət və Rusiya Federasiyası ilə əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsi nəticəsində 2010-cu il sentyabrın 3-də imzalanmış "Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında dövlət sərhədi haqqında" dövlətlərarası müqavilənin icrası üzrə fevralın 22-də müstəqillik illərində ilk dəfə olaraq, Azərbaycan-Rusiya dövlət sərhədində ilk sərhəd nişanının təməli qoyu-

lub, demarkasiya işlərinə başlanılıb. İndiyədək 78 sərhəd nişanı quraşdırılıb.

Xəzəryanı dövlətlərin dövlət başçılarının V Zirvə toplantısında dövləti maraqlarımız üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edən "Xəzər dənizinin hüquqi statusu haqqında Konvensiya"nın imzalanması ilə dəniz sərhədlərinin mühafizəsi üzrə xidmət-döyüş fəaliyyəti yeni mərhələyə qədəm qoyub. DSX xüsusi məktəbinin yeni inşa olunmuş korpusunun açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyeva iştirak edib. Bu korpusun istifadəyə verilməsi ilə məktəbin kursantlarının sayının üç dəfəyədək artırılması üçün əlverişli şərait yaradılıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin və Bakı şəhərinin erməni-daşnak hakimiyyətindən azad edilməsinin 100 illiyinə həsr olunmuş paradlarda Dövlət Sərhəd Xidmətinin şəxsi heyəti, döyüş texnikası və sərhəd gözetçi gəmiləri qürur və şərəflə iştirak edib. Dahi öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 95, Azərbaycan dövlətçiliyinin 100 və 15 iyun - Milli Qurtuluş Günü'nün 25 illik yubileyləri münasibətilə sərhəd xətti boyu süvari və gəmi yürüşlərində dövlət bayrağımız dalğalandırılıb. Heydər Əliyev və İlham Əliyev zirvələrində sərhədçi yürüşləri, Yevlax şəhərində 2 kilometr uzunluğunda dövlət bayrağımızla "Zəfərə doğru" yürüşü keçirilib. Həmçinin 47 ali təhsil müəssisəsinin iştirak etdiyi "Heydər Əliyev və Azərbaycan tarixi" V Ümumrespublika bilik yarışın-

da DSX Akademiyası ardıcıl ikinci ödəmə qalib adını qazanıb.

Qeyd edilib ki, dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində xidməti fəaliyyət yüksək tələblər səviyyəsində təşkil olunub. Dövlət sərhədindən keçən şəxslərin sənədlərinin yoxlanılması və viza prosedurları sadələşdirilib, sərhəd nəzarəti sahəsində xidmətə 300-dən çox yeni əməkdaş cəlb edilib. Avropa İttifaqı, NATO, Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı, GUAM, Frontex Agentliyi kimi beynəlxalq təşkilatlar və Rusiya, İran, Türkiyə, Gürcüstan, ABŞ, Əfqanıstan, Səudiyyə Ərəbistanı, Yaponiya, Belarus, Pakistanın sərhəd xidmətləri ilə qarşılıqlı münasibətlər inkişaf etdi-

önəmli nəticələr əldə olunub. Elmi-texniki tərəqqinin nailiyyətlərinin xidməti-döyüş fəaliyyətində geniş istifadə edilməsi, xidmətin təşkilində innovativ məhsulların, yüksək texnologiyaların və kreativ həllərin tətbiqi məqsədilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq inkişaf etdirilib.

Dövlət sərhədinin mühafizəsi infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi tədbirləri uğurla davam etdirilib, 119 binadan ibarət tikinti komplekslərinin əsaslı təmir-tikintisi həyata keçirilib. "Göytəpə" və "Xudat" sərhəd dəstələrində iki sərhəd zastavası üzrə 18 bina və qurğunun tikintisi başa çatdırılıb və şəxsi heyətin xidməti istifadəsinə verilib.

lib, xarici şirkətlərlə hərbi-texniki əməkdaşlıq münasibətləri möhkəmləndirilib.

Vurğulanıb ki, Azərbaycana qarşı kəşfiyyat-pozuculuq fəaliyyəti məqsədilə xarici xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqədə şübhəli bilinən 19 nəfər, məxfi əməkdaşlığa cəlb olunmuş 3 nəfər müəyyən edilib. Həmçinin xarici münasibət sahələrində döyüşmə 8 nəfərin şəxsiyyəti müəyyən edilmişdir, onlardan 5 nəfər Azərbaycan vətəndaşı saxlanılıb. Qanunsuz miqrasiya ilə məşğul olan 9 qrup, qaçaqmalçılıq, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan 16 mütəşəkkil cinayətkar dəstə zərərsizləşdirilib. Dövlət sərhədini pozduqlarına görə 574 nəfər, sərhədboyu rejim qaydalarını pozduqlarına görə 12 min 701 nəfər, axtarışda olan 5561 nəfər saxlanılıb. Bundan başqa, 38 milyon 279,8 min manat dəyərində qaçaqmalın, 1 ton 215 kiloqram 325 qram narkotik vasitənin dövlət sərhədindən qanunsuz keçirilməsinin qarşısı alınıb.

Xidmət rəisi bildirib ki, genişmiqyaslı döyüş atışlı taktiki dəniz sərhəd təlimləri keçirilib, gəmi silahlılarının gecə və gündüz şəraitində atışları zamanı bütün təlim tapşırıqları yüksək səviyyədə icra olunub, şəxsi heyət tərəfindən böyük döyüş məharəti nümayiş etdirilib.

Sərhəd xəttində xüsusi işarəverici texniki qurğuların, texniki müşahidə məntəqələrinin və videomüşahidə kameralarının quraşdırılması nəticəsində dövlət sərhədinin pozulmasının qarşısının texniki yolla alınması sahəsində

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri tarixində ilk dəfə DSX tərəfindən sərhəd bölmələrində tətbiq edilən "Validəyn günləri"nin keçirilməsi təcrübəsi uğurla davam etdirilib. Hesabat dövründə 101 belə görüş keçirilib.

Diqqətə çatdırılıb ki, il ərzində sərhəd pozucuları tərəfindən sərhəd naryadlarına qarşı üç halda silahlı müqavimət göstərilib, sərhəd pozucularına qarşı təlimata uyğun silah tətbiq olunub. Hadisə yerində iki halda avtomat silah, bir halda iki ədəd gecəgörmə cihazı aşkarlanıb. O cümlədən iyunun 21-də DSX Sərhəd Qoşunlarının "Göytəpə" sərhəd dəstəsinin xidməti ərazisində dövlət sərhədinin pozulmasının qarşısı alınarkən silahlı sərhəd pozucuları ilə atışmada çoxsaylı güllə yaraları almış çavuş Ramazan Kurupovun həyatı təcili tibbi müdaxilə sayəsində xilas edilib. Əməliyyat-axtarış və qoşun tədbirləri nəticəsində noyabrın 29-da dövlət sərhədinin pozulmasının qarşısı alınarkən baş vermiş atışma zamanı sərhədçilər tərəfindən şəxsi şücaət nümayiş etdirilib, çavuş R.Kurupova atəş açmış sərhəd pozucusu ayağından güllə yarası alaraq saxlanılıb.

Hesabat müşavirəsində Azərbaycan sərhədçilərinin üzərlərinə düşən vəzifələri və Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırıqlarını daim şərəf və ləyaqətlə yerinə yetirəcəkləri vurğulanıb. Müşavirənin sonunda xidmətdə fərqlənmiş hərbi qulluqçulara dövlət təltifləri təqdim olunub.

Bakıda Parlamentlərarası İttifaqın Gənc Parlament Üzvlərinin 5-ci Qlobal Konfransı işə başlayıb

Dekabrın 14-də Bakıda Parlamentlərarası İttifaqın Gənc Parlament Üzvlərinin 5-ci Qlobal Konfransı işə başlayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə 44 ölkədən 170 nümayəndə, o cümlədən parlament üzvləri, beynəlxalq təşkilatların təmsilçiləri iştirak edirlər.

Konfransın açılışında çıxış edən Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov əvvəlcə Parlamentlərarası İttifaqın bu mötəbər toplantısı münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təbriklərini və xoş arzularını iştirakçılara çatdırıb. Sədr deyib ki, ötən yüzilliyin sonlarında bəşəriyyətin mövcudluğunu qorxu altına alan qlobal təhlükələrin hamılıqla dərk edilməsi dünya sivilizasiyasının inkişafının xarakterini dəyişdirməyə yönələn beynəlxalq səylərin artmasına gətirib çıxarıb. Bu gün bir çox tədqiqatçılar dayanıqlı inkişaf prinsiplərinə keçidi sosial mühəndisliyin xüsusi bir metodu və "ekoloji politologiya" adlandırılır. Söhbət qloballaşmanın və böhranlı halların mənfi nəticələrini aradan qaldırmağa yönələn siyasi fəaliyyətdən və ekoloji tarazlığa nail ol-

maq yolu ilə dayanıqlı və təhlükəsiz inkişafı təmin etməkdən gedir. Nəticə etibarilə, bütün bunlar indiki və gələcək nəsillər üçün daha etibarlı, ədalətli və humanist bir dünya qurulmasına gətirib çıxarmalıdır. "Bu baxımdan inanıram ki, konfransın sessiyalarında aparılacaq fikir mübadilələri və müzakirələr dayanıqlı inkişafın təmin edilməsində gənclərin, xüsusən gənc parlament üzvlərinin rolunun gücləndirilməsi yollarını müəyyən etməyə imkan verəcək", - deyə o əlavə edib.

Parlamentlərarası İttifaqın prezidenti Qabriela Kuevas Barron Bakının bu konfransa ev sahibliyi etməsinə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıq edib. O deyib ki, Azərbaycan gənclərlə bağlı və bu günün çağırışlarını qət etmək üçün yeni innovasiyalı həll yollarına dair təkliflər irəli sürür və onların həyata keçirilməsinə yaxşı şərait yaradır. Bu sahədə mövcud olan çağırışların aradan qaldırılması istiqamətində Azərbaycanda mühüm addımlar atılır.

Qabriela Kuevas Barron konfrans çərçivəsində aparılan müzakirələrin dünyadakı çağırışların

dəf edilməsinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini ifadə edib. "Bu gün dünyada gedən dəyişikliklər göstərir ki, bundan sonra torpaq, su, enerji resurslarına daha çox ehtiyac olacaq. Biz bilirik ki, iqlim dəyişikliyi nəticəsində global temperatur 1,5 dərəcə artıb. Bu statistik məlumatları nəzərə almalı, ətraf mühitə yaranan təhdidlərin həyatımıza təsirlərini bilməliyik. Dünya əhalisi növbəti 40 il ərzində 60 faiz artacaq. Bu baxımdan ətraf mühitə olan təsirlər gələcəkdə vəziyyəti daha da çətinləşdirəcək, ərzaqla bağlı çətinliklər yaranacaq. Son bir neçə ildə altı milyard tona yaxın balıq ehtiyatı məhv olub. Buna görə də biz gələcəyimizə naminə seçimlərimizi doğru etməli, qərarlarımızı düzgün hesablamalıyıq", - deyə o bildirib.

Parlamentlərarası İttifaqın Gənclər Forumunun sədri Mourine Osoru deyib ki, qəbul edilən siyasi qərarların gənclərə təsir göstərməsi təmin edilməlidir. Çünki onlar cəmiyyətin aparıcı qüvvələridir. O bildirib ki, gənclər səylərini birləşdirməli, təcrübələrini bölüşərək qlobal səviyyədə səslərini eşitdirməlidirlər. "Biz ikigünlük

konfrans çərçivəsində gələcək addımlarımızı müəyyənləşdirməliyik. Dayanıqlılığın təşviqi, gələcək nəsillərin maraqlarının müdafiəsi mövzusunda keçirilən bu konfrans dialoq və məlumat mübadiləsi üçün yaxşı platformadır", - deyə o bildirib.

Gənclər və idman naziri Azad Rəhimov çıxışında Azərbaycanın gənclər siyasəti, ölkəmizdə gənclərə göstərilən diqqət və qayğı barədə məlumat verir. Azərbaycanın gənc ölkə olduğunu söyləyən nazir deyib ki, bizim əhalinin 60 faizi 30 yaşdan aşağıdır. Bu isə əhalinin üçdəiki hissəsi deməkdir. Nazir bildirib ki, ölkəmizdə 2001-ci ildə gənclərlə bağlı qanun qəbul edilib, 2007-ci ildə ona düzəlişlər edilib. Bundan əvvəl isə 1994-cü ildə Gənclər və İdman Nazirliyi yaradılıb. 1996-cı il fevralın 2-də ölkəmizdə ilk Gənclər Forumu keçirilib. 2011-ci ildə Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Gənclər Fondu yaradılıb. 2015-ci ildən Milli Məclisdə gənclər və idman komitəsi fəaliyyət göstərir. Sonra birgə foto çəkdirilib.

Konfransın "Planetimizin gələcək üçün mühafizəsi: ətraf mühitin

qorunmasında gənclərin rolu" mövzusunda birinci sessiyasında Təbiət Qanunu Fondunun prezidenti Toni Oposa "Danışq vaxtı bitdi: gələcək nəsillər üçün iqlim ədaləti" adlı videomüraciətlə çıxış edib. Konfrans panel müzakirələrlə davam edib.

Panel müzakirələrdə Kosta-Rikanın deputatı Viales Villeqas, çinli deputat Zigang Yu, Ruandanın parlament üzvü Albert Ruhakana, Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurasının sədri Məryəm Məcidova mövzu ilə bağlı çıxış ediblər.

"Güclü gələcək: sabahın təhsili" mövzusunda üçüncü sessiyada fələstinli yazıçı, vəkil Çaker Xazal məruzə ilə çıxış edib.

Müzakirələrdə UNESCO-nun nümayəndəsi Meirgul Alpisbayevanın, Küveytdən olan deputat Omar Altatababeenin, ADA Universitetinin prorektoru Fariz İsmayilzadənin, Qazaxıstan parlamentinin üzvü Bəxtiyar Makenin və digərlərinin çıxışları dinlənilib.

Sonra gənc deputatlar Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin yerinə yetirilməsinə söz verərək and içiblər.

Toplantıda azərbaycanlı deputatlar Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində ekoloji mühitə külli miqdarda ziyan vurduğunu deyiblər. Eyni zamanda, Ermənistandakı Metsamor Atom Elektrik Stansiyasının region, bütövlükdə dünya üçün yaratdığı təhlükədən danışılıb. Gənc deputatlar dünyada baş verən münasibətlərə, fəlakətlərə, müharibələrə son qoyulması üçün müxtəlif təkliflərlə çıxış ediblər. Konfrans işini dekabrın 15-də davam etdirəcək.

Dünən Azərbaycanın sədrliyi çərçivəsində Bakıda Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (QDİƏT) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 39-cu iclası işə başlayıb. SİA-nın verdiyi məlumata görə, iclasda təşkilata üzv ölkələrin yüksək səviyyəli rəsmilərinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətləri iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov qeyd edib ki, QDİƏT Xarici İşlər Nazirləri Şurasının iclası münasibətlərin cari vəziyyətinin və əməkdaşlıq perspektivlərinin müzakirəsi üçün çox yaxşı imkandır: "Bağlantılar vasitəsilə ticarətin gücləndirilməsi" şüarı altında keçirilən görüşün əsas müzakirə mövzusu təşkilatın işinin səmərəliliyinin artırılması, ticarətin sadələşdirilməsi, energetika, tranzit, İKT, turizm, kənd təsərrüfatı kimi sahələrdə əməkdaşlığa dəstək və digər mühüm mövzulardır". Nazir dəvəti qəbul edən və Azərbaycana gələn iştirakçılara minnətdarlığını bildirib.

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov isə çıxışında deyib ki, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaş-

Bakıda QDİƏT Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 39-cu iclası keçirilib

lıq Təşkilatı siyasi dava-dalaş və haqq-hesab çəkmək üçün arena olmamalıdır: "Çox təəssüf ki, son vaxtlar Qara dəniz regionunda vəziyyət pisləşib. Bu tendensiyanı aradan qaldırmaq və Qara dəniz bölgəsini sülh, sabitlik və çiçəklənmə zonasına çevirmək üzərində işləmək vacibdir".

Azərbaycanın 1 iyul - 31 de-

kabr 2018-ci il müddəti çərçivəsində QDİƏT-də sədrliyi "Bağlantılar vasitəsilə ticarətin gücləndirilməsi" şüarı altında həyata keçirilir. Sədrliyimizin əsas prioritetləri arasında QDİƏT məkanında səmərəli, etibarlı və təhlükəsiz neqliyyat və tranzit xidmətlərinin göstərilməsi, kənd təsərrüfatının ixrac qabiliyyətinin artırılması və turizmin

daha da inkişaf etdirilməsi xüsusi yer tutur.

Sədrliyimiz dövründə QDİƏT regionunda və onun hüdudlarından kənarında inkişafa və ticarətin gücləndirilməsinə töhfə vermək məqsədilə Bakıda neqliyyat və informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) üzrə nazirlərin iki iclası, müvafiq olaraq, bu ilin 25

oktyabr və 4 dekabr tarixlərində keçirilib. Ümumilikdə, Azərbaycanın sədrliyi zamanı xarici işlər nazirləri səviyyəsində görüş də daxil olmaqla 4 nazirlər, 21 tematik işçi qrupunun və xüsusi işçi qruplarının iclası keçirilib və bir sıra işçi qruplarının (turizm, İKT, enerji) fəaliyyət planları qəbul edilib. Həmçinin 10-dan yuxarı QDİƏT-in əlaqəli orqanlarının toplantısı, təlim proqramları, seminarlar və digər tədbirlər təşkil olunub. Bundan əlavə, Azərbaycan sədrliyinin müraciətləri əsasında QDİƏT-in işinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə müvafiq qiymətləndirmə sənədləri hazırlanıb.

Qeyd olunanlardan əlavə, Azərbaycanın sədrliyi zamanı "QDİƏT regionunda regional ticarətin asanlaşdırılması üzrə Strategiya" və "QDİƏT-in bir pəncərə əməkdaşlığı üçün Çərçivə" sənədlərinin layihələri üzərində işin başa çatdırılması məqsədilə müvafiq müzakirələr davam etdirilib. Sözügedən sənədlər regionda artan rəqabət qabiliyyətinə, eləcə də QDİƏT məkanında ölkələrin rifahı naminə ticarətin asanlaşdırılması prosesinə yeni təkan verilməsi məsələlərini özündə ehtiva edir. QDİƏT-ə sədrlik ölkəmizdən sonra Bolqarıstana keçəcək.

Qlobal güclərin Bakıda son görüşü Azərbaycanın qələbəsidir

Son illərdə NATO hərbi komandanlığı və Rusiya yüksək rütbəli hərbiçilərinin görüşü üçün, məhz Bakının seçilməsi artıq bir ənənə halını alıb. Bir sözlə, Bakı artıq bir neçə dəfə bu forma-ta uyğun görüşlərin keçirilməsi üçün məkan seçildiyinə görə kifayət qədər təcrübəyə malikdir. Nəzərə alsaq ki, nə qədər manipulyasiya etsə də, Ermənistan hər zamankı kimi, daha çox Rusiyaya, Gürcüstan isə aşkar şəkildə NATO-ya meyillidir, deməli, regionda planlaşdırılan görüşün, məhz Bakıda keçirilməsi heç də təəccüblü deyil və hətta başadüşüldür.

NATO-Rusiya münasibətlərində son 4 il ən gərgin və böhranlı dövr kimi xarakterizə edildiyi bir zamanda tərəflərin görüşü üçün Bakının seçilməsi heç təsadüfi də deyil. Bu, Azərbaycanın regionda həm hərbi, həm siyasi, həm də coğrafi mövqeyi ilə yanaşı, hər iki güc mərkəzi ilə normal münasibətlərə malik olmasından irəli gəlir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, tərəflərin hər biri, yəni hər iki güc mərkəzi görüşün Azərbaycanda keçirilməsini qənaətbəx hesab edir və bunu da ölkəmizin qlobal miqyasda uğuru hesab etməkdə hər kəs haqlıdır. Çünki yüksək rütbəli generalların, Baş Qərargah rəislərinin Bakıda mütəmadi görüş keçirmələri Azərbaycanın regional dövlət kimi statusunun artması deməkdir. Digər ölkələrə də təsirsiz ötürməyən ABŞ-Rusiya münasibətlərinin normallaşması və münəqişə ocaqlarının alovlanmaması üçün rəsmi Bakının səyləri region ölkələr arasında mövqeyinin daha

da yaxşılaşmasını şərtləndirir. Eyni zamanda, Azərbaycanın sabit ölkə və ətraf bölgələrdə də sabitliyin tərəfdarı olan dövlət olduğunu təsdiqləyir ki, bu da, ölkəmizin Dağlıq Qarabağla bağlı münəqişənin sülh yolu ilə həlli təklifində səmimi olduğunu isbatlayır.

Azərbaycan NATO-nun üzvü olmadığı halda, görüş üçün, məhz Bakının seçilməsi də bir çox məqamlara aydınlıq gətirir və təsdiq edir ki, Azərbaycan beynəlxalq nüfuza malik olan dövlət, tərəflərin böyük hörmət bəslədiyi ölkədir. Eyni zamanda, bu görüş təkə regionda deyil, həm də daha geniş miqyasda Azərbaycanın sabitləşdirici amil kimi rolunun etirafı deməkdir. Bakı son onilliklər ərzində, iri çoxtərəfli müzakirələrin və razılaşmaların aparıldığı bir çox Avropa şəhərlərini xatırladır və təəccüblü deyil ki, Azərbaycan artıq üçüncü dəfə NATO və Rusiya hərbi liderlərinin görüşünün məkanı seçilib.

Azərbaycan bütün dünyada sülh və sabitlik tərəfdarı kimi dəyərləndirilir

Öz ərazisinin 20 faizinin ermənilər tərəfindən işğal edilməsinə baxmayaraq, bütün dünyada sülh və sabitliyə verdiyi töhfələrlə Azərbaycan son on ildə öz balanslı siyasəti, iqtisadi inkişafı və təhlükəsizliyin təmin olunması siyasəti ilə fərqlənir. Məhz bu baxımdan, dünyanın bir çox siyasi ekspertləri Azərbaycanı bütün dünyada sülh və sabitlik tərəfdarı kimi dəyərləndirir.

Azərbaycan artıq bir çox sahələrdə beynəlxalq əməkdaşlıq və dialoq platforması kimi özünü təsdiqləyib. Həm coğrafi mövqeyinə, həm də dövlətimizin yürütdüyü siyasətin prioritetlərinə görə, Azərbaycan artıq Şərqlə Qərb arasında körpü rolunu oynayan dövlət kimi tanınır.

Xüsusilə, vurğulanmalıdır ki, belə mühüm görüşlərin Bakıda keçirilməsinin ən əsas səbəblərindən biri də Azərbaycan liderinin, Cənab Prezident İlham Əliyevin şəxsi nüfuzu və dövlətimizin regional və qlobal proseslərdə aktiv rol alması ilə bağlıdır. Ölkə başçımızın beynəlxalq miqyasda durmadan artan nüfuzu, məqsədyönlü və düzgün siyasəti, liderlik keyfiyyətləri, onu deməyə əsas verir ki, bu görüşlərin Bakıda keçirilməsi, eyni zamanda, Cənab Prezident İlham

Əliyevin uğuru və bu uğurun məntiqi nəticəsidir.

Bakının mötəbər tədbirlərə ardıcıl olaraq məkan seçilməsi Azərbaycanın Qatqazın lider dövləti, təhlükəsizliyin qaranlı olmasının etirafıdır

Göründüyü kimi, Azərbaycan dəfələrlə qlobal miqyasda nəzərdə tutulan beynəlxalq tədbirlərdə ev sahibi kimi qəbul olunur və seçilir. Bu seçimin də doğru olduğu hər dəfə öz təsdiqini tapır. Azərbaycanın I Avropa Oyunları, IV İslam Həmrəyliyi Oyunları, "Formula-1" yarışları, mədəniyyətlər və dinlərarası dialoq forumları, digər yüksək səviyyəli siyasi, iqtisadi, idman və mədəniyyət xarakterli mötəbər tədbirlərə, o cümlədən, ABŞ və Rusi-

ya Baş qərargah rəislərinin, NATO hərbi komitəsinin rəhbərinin və Rusiya Baş qərargah rəisinin görüşləri kimi tədbirlərə ev sahibliyi etməsi deyilənəri təsdiq edir.

Qlobal güclərin hərbi rəhbərliyinin görüşü üçün Bakının məkan kimi seçilməsi, əslində, Azərbaycanın, nəinki Ermənistan, nəinki erməni lobbisi, hətta onların sığındığı Qərb üzərində qələbəsinə, möhkəmlənmiş mövqeyindən, üstün olmasından və nüfuzundan xəbər verir. Bu görüşün Bakıda keçirilməsi, ümumilikdə, Azərbaycanın, Azərbaycan xalqının, ölkə başçısının qələbəsidir. Həmin bu qələbə isə beynəlxalq təşkilatları, nüfuzlu dövlətləri və qlobal gücləri Azərbaycanın haqlı mövqeyini, uğurlu siyasətini və nüfuzunu etiraf etmək məcburiyyətində qoyur.

İnam HACIYEV

Ərdoğan ilə Donald Tramp arasında telefon danışığı olub

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə ABŞ Prezidenti Donald Tramp arasında telefon danışığı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, prezidentlər iki-tərəfli münasibətlər, təhlükəsizlik, terror və Suriya böhranı ilə bağlı son vəziyyəti müzakirə ediblər. Türkiyənin dövlət başçısı PKK, PYD və YPG terror təşkilatları ilə bağlı narahatlığını Prezident Donald Trampın diqqətinə çatdırıb. Tərəflər Suriya məsələsini daha sıx şəkildə əlaqələndirmək barədə razılaşıblar.

“Azərbaycan ilə sərhəd ərazilər İranın ən təhlükəsiz bölgələridir”

Azərbaycan ilə sərhəd ərazilər İranın ən təhlükəsiz bölgələridir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri İranın Sərhəd Qoşunları Komandanı general Qasem Rezayi deyib. Azərbaycana etdiyi səfərin yekunları haqqında mətbuata məlumat verən general bildirib ki, tərəflər arasında çox uğurlu danışıqlar aparılıb. Hər iki xalqın eyni tarixi köklərə bağlı olması, dininin və adət-ənənələrinin eyni olması dövlətlərin yaxın əməkdaşlığını şərtləndirir. Azərbaycan ilə İran arasında qarşılıqlı əlaqələr inkişaf edir. Bu əlaqələrin inkişafında sərhədçilərin də böyük rolu var. Təhlükəsizliyin təmin olunması, narkotik vasitələrin qaçaqmalçılığının və qanunsuz miqrasiyanın qarşısının alınması istiqamətində birgə səylərimizi davam etdirəcəyik. Heç bir tərəf iki qonşu və dost ölkənin münasibətlərini poza bilməz. General bildirib ki, Azərbaycan və İran prezidentləri əlaqələrin inkişaf etdirilməsi istiqamətində çox uğurlu addımlar atıblar. Dövlət rəhbərlərinin siyasətini sərhədçilər də davam etdirir. Bakıda keçirdiyi görüşləri yüksək dəyərləndirən general nəzərə çatdırıb ki, danışıqlar zamanı bir sıra məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb və yaxşı nəticələr əldə olunub.

DSX: Xarici xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqədə şübhəli bilinən 19 nəfər müəyyən edilib

Bu il Azərbaycana qarşı kəşfiyyat-pozuculuq fəaliyyəti məqsədilə xarici xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqədə şübhəli bilinən 19, məxfi əməkdaşlığa cəlb olunmuş 3 nəfər müəyyən edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə dekabrın 14-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin 2018-ci ildə xidməti-döyüş fəaliyyətinin yekunlarına həsr olunmuş

hesabat müşavirəsində məlumat verilib. Bildirilib ki, xarici münəqişə zonalarında döyüşmüş 8 nəfərin şəxsiyyəti müəyyən olunub, onlardan 5 nəfər Azərbaycan vətəndaşı saxlanılıb. Qanunsuz miqrasiya ilə məşğul olan 9 qrup, qaçaqmalçılıq, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan 16 mütəşəkkil cinayətkar dəstə zərərsizləşdirilib.

Azərbaycan dünyanın ən təhlükəsiz ölkələrindəndir

Respublikamızın 138 yerlik siyahıda 98-ci pillədə qərarlaşması göstərir ki, ölkədə terrorizm təhlükəsi, praktiki olaraq yoxdur

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan İqtisadiyyat və Sülh İnstitutunun bu günlərdə açıqladığı yeni "Global terrorizm indeksi" məruzəsində reytingini üç pillə yaxşılaşdıraraq, 98-ci yeri tutub. Ölkəmiz bu göstəriciyə görə Cənubi Qafqazda liderdir. Gürcüstan siyahıda 89-cu, Ermənistan isə 83-cü yeri tutur.

"Global terrorizm indeksi"ni müşayiət edən reytingdə ilk yerləri terrorçuluq fəaliyyətinin və terrorizm təhlükəsinin daha yüksək olduğu ölkələr, sonuncu yerləri isə, ən təhlükəsiz ölkələr tutur. Azərbaycanın 138 yerlik siyahıda 98-ci pillədə qərarlaşması göstərir ki, ölkədə terrorizm təhlükəsi, praktiki olaraq yoxdur.

Reytingin dünya "liderləri" üçlüyünə İraq, Əfqanıstan və Nigeriya daxildir. Rusiya 34-cü, ABŞ 20-ci, Almaniya 39-cu, Fransa 30-cu yerdədir. Ukrayna siyahıda 21-ci, Tacikistan 74-cü, Qazaxıstan 75-ci, Qırğızıstan 80-ci, Moldova 116-cı, Özbəkistan 132-ci, Türkmənistan və Belarus 138-ci pillədədir.

Qeyd edək ki, "Global terrorizm indeksi" Avstraliyanın Sidney Universitetinin İqtisadiyyat və Sülh İnstitutunun himayəsi altında beynəlxalq ekspert qrupu tərəfindən hər il hazırlanan kompleks tədqiqatdır. Tədqiqatın müəllifləri bu və ya digər ölkədə terrorizm fəallığını dörd əsas göstərici - terror aktlarının sayı, ölənlərin sayı, zərərçəkənlərin sayı və maddi ziyanın səviyyəsi ilə dəyərləndirirlər. Bundan başqa, indeks hazırlanarkən, terrorizm fəallığı ilə, bilavasitə

tə bağlı ola bilən bir sıra digər amillər təhlil edilir.

Sahibkar və xeyriyyəçi Stiv Killeleanın 2007-ci ildə təsis etdiyi İqtisadiyyat və Sülh İnstitutu dünyada ən nüfuzlu 15 analitik mərkəzdən biridir. İnstitutun apardığı tədqiqatların nəticələrindən hökumətlər, elmi müəssisələr, analitik mərkəzlər, qeyri-hökumət qurumları, eləcə də, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, Dünya Bankı və BMT kimi beynəlxalq təşkilatlar istifadə edir. Mərkəz hər il "Global terrorizm indeksi" ilə yanaşı, "Global sülhsevərlik indeksi" və digər məruzələr hazırlayır.

Məruzənin müəllifləri qeyd edirlər ki, dünyada terror aktları nəticəsində, ölənlərin sayı üç ildir

dalbadaş azalır. Ötən il terrorizm qurbanlarının sayı 2014-cü ildə qeydə alınmış ən yüksək göstərici ilə müqayisədə 44 faiz azalaraq, 18,8 min nəfər olub. Terrorizm fəallığının aşağı düşməsinin əsas səbəblərindən biri kimi İraq və Suriyada "İŞİD" terrorçu qruplaşmasının get-gedə zəifləməsi göstərilir. Son üç il ərzində Suriyada terrorçuların öldürüldükləri adamların sayı, demək olar ki, iki dəfə azalıb: 2017-ci ildə bu ölkədə 1,1 min nəfər terror aktlarının qurbanı olub, halbuki həmin rəqəm 2016-cı ildə 2,1 min nəfər, 2015-ci ildə 2,7 min nəfər idi. 2017-ci ildə İraqda təxminən 4,5 min nəfər öldürülüb, halbuki bir il əvvəl ölkədə terrorçuların öldürüldüyü adamların sayı 9,8

min nəfərə çatıb.

"Global terrorizm indeksi"nin müəllifləri nəzərə çarpdırırlar ki, 2017-ci ildə terrorizm fəallığının zəifləməsi müşahidə edilərsə də, "İŞİD" ən fəal terrorçu qruplaşma olaraq qalıb. Onun ardınca çoxsaylı hücumlar həyata keçirmiş "Cəbhə ən-Nüsrə" gəlir.

İqtisadiyyat və Sülh İnstitutunun təsisçisi Stiv Killeleanın fikrincə, terrorizmin siması dəyişkəndir. Belə ki, bir terrorçu qruplaşma yoxa çıxır, başqa birisi peyda olur. İnstitutun hesablamalarına görə, 2017-ci ildə dünyada 169 qruplaşma insan tələfatı ilə nəticələnən terror aktları törədib. Onların 42-si ya yeni təşkilatlardır, ya da son üç ildə adam öldürməmiş qruplaşma-

lardır.

2017-ci ildə global terrorizm dünyaya iqtisadiyyatına 52 milyard dollara başa gəlib. Bu isə bir il əvvəl dəymiş ziyandan 42 faiz azdır. İnsan tələfatı ilə nəticələnmiş terror aktları dünyanın 67 ölkəsində törədilib. ABŞ və Qərbi Avropada sağıcı radikalın heyata keçirdikləri terror aktlarının sayının artdığı diqqəti cəlb edir. Orada 2013-2017-ci illərdə ifrat sağıçıların təşkil etdikləri hücumların sayı 127-yə çatıb, 66 nəfər həlak olmuşdur. 2017-ci ildə isə 17 nəfər ifrat sağıçıların qurbanı olub.

Bu gün dünyada terrorizm fəallığının nəzərəçarpan dərəcədə aşağı düşməsi bu bəlanın tezliklə yoxa çıxacağı mənasına gəlmir. Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, terrorizmin siması tez-tez dəyişir, insan qanı tökməkdə "məşhurlaşmış" qruplaşmalar adlarını dəyişdirməklə, yenidən bədnam fəaliyyətini davam etdirir. Yaxud bir terrorçu təşkilatın şinəlindən yeni radikal qruplar çıxır. Məsələn, "İŞİD" və "Cəbhə ən-Nüsrə"nin "əl-Qaidə"dən törəməsi heç kimə sirr deyil. Digər tərəfdən, dünyanın güc mərkəzlərinin terrorizmə birmənalı yanaşmaması bu bəla ilə mübarizəni çətinləşdirir.

Bütün bunlara baxmayaraq, erməni terrorizmindən hələ də əziyyət çəkən Azərbaycan Respublikasının terrorçuluq fəaliyyətinə münasibəti birmənalıdır. Dövlətimiz terrorizmin hər hansı təzahürünü rədd edir və onunla barışmaz mübarizəni davam etdirir. Amma bununla belə, respublika daxilində də təhlükəsizlik ən yüksək səviyyədə təmin olunur.

"Səs" Analitik Qrupu

Mövlud Çavuşoğlu: "Azərbaycanın QDİƏT-ə sədrliyi müddətində bir sıra məsələlər həll edilib"

Azərbaycanın Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına sədrliyi müddətində bir sıra məsələlər həll edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu jurnalistlərə açıqlamasında Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu bildirib.

Azərbaycanı beynəlxalq quruma uğurlu sədrliyi münasibətilə təbrik edən nazir vurğulayıb ki, bu qurumda islahatlar aparılmalı və mövcud problemlər həll olunmalıdır. Onun sözlərinə görə, təşkilatda Azərbaycanın səyləri nəticəsində əhəmiyyətli irəliləyişlərə nail olunub. İclasda gələcəkdə həll ediləcək məsələlərin müzakirə olunduğunu deyən M.Çavuşoğlu bildirib ki, QDİƏT Türkiyə üçün də çox önəmli təşkilatdır. Təşkilat digər qurumlarla birgə çox vacib vəzifələri həyata keçirir. Bu qurumun daha da genişləndirilməsi, böyüməsi və inkişaf etdirilməsi üçün səylər davam etdiriləcək.

Müqəddəs Taxt-Tacın apostol nunsisi: Azərbaycan multikulturalizmi bütün dünyaya parlaq nümunədir

Dünyanın əksər ölkələrində insanlar islamofobiya, ksenofobiya ilə qarşılaşırlar. Azərbaycanda isə bütün dinlərə mənsub insanlar azad, rahat şəkildə yaşayırlar. Bu baxımdan Azərbaycan multikulturalizmi bütün dünyaya parlaq nümunədir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Müqəddəs Taxt-Tacın ölkəmizdəki apostol nunsisi arxiyepiskop Pol Fitzpatrik Rassel Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə ilə görüşündə deyib.

QMİ sədri Azərbaycanın çoxmillətli və çoxdinli ölkə olduğunu, ölkəmizin milli siyasətinin müxtəlif millətlərin, etnik qrupların, dini azlıqların birgə yanaşı yaşaması, dözümlülük prinsipləri əsasında müəyyənləşdiril-

diyini söyləyib. O, Azərbaycanda tarixən heç vaxt milli və dini zəmində ayrı-seçkilik, qarşıdurma baş vermədiyini, qarşılıqlı etimada, hörmətə əsaslanan mütərəqqi milli-mədəni, həmçinin dini münasibətlər mövcud olduğunu qeyd edib.

Azərbaycan ilə Müqəddəs Taxt-

Tac arasında səmimi dostluq münasibətlərinin mövcudluğunu qeyd edən Allahşükür Paşazadə bunun Prezident İlham Əliyevin qarşılıqlı əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində gördüyü işlərin nəticəsi olduğunu bildirib. Şeyxülislam deyib ki, millətləri və dinləri bir-birinə daha yaxın edən mühüm siyasi təşəbbüslərdən başqa, Azərbaycan dünyanın ayrı-ayrı yerlərində müxtəlif humanitar və xeyriyyə layihələri həyata keçirir. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə İtaliyada bir çox tarixi abidələrin bərpasını buna bariz nümunə kimi göstərmək olar.

15 dekabr 2018-ci il

Azərbaycanda elektron hökumət quruculuğu prosesi uğurla həyata keçirilməkdədir

Bu gün dünyada dövlətin demokratik və sivil inkişaf dəyərlərini özündə əks etdirən amillərdən biri də "Elektron Hökumət" in qurulmasıdır. Bu, əlbəttə ki, dövlətlə vətəndaş arasında qurulan ən şəffaf və sürətli münasibətlər sistemidir. İstənilən şəxs dövlət qurumuna getmədən, növbə gözləmədən, bürokratik maneələrdə sıxılmadan, vaxt itirmədən internet resursları vasitəsi ilə müraciət edir və onun üçün zəruri sayılan məlumatları, arayışları sürətlə əldə edir. Eyni zamanda, bu sistemlə, nəinki Azərbaycan vətəndaşlarına, həm də ölkə ərazisində yaşayan xarici vətəndaşlara və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə də elektron xidmətlər göstərilir.

Dövlət orqanları tərəfindən elektron xidmətlərin geniş tətbiqi vətəndaş məmnunluğunun artmasına səbəb olur. Ölkəmizdə "Elektron Hökumət" in formalaşdırılması beynəlxalq təcrübəyə əsaslanır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasında rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı üzrə 2010-2012-ci illər üçün Dövlət Proqramının (Elektron Azərbaycan)" təsdiq edilməsi haqqında Sərəncamı, "Dövlət orqanlarının elektron xidmətlər göstərməsinin təşkili sahəsində bəzi tədbirlər haqqında" 23 may 2011-ci il tarixli Fərmanı və digər normativ-hüquqi aktlarla "Elektron Hökumət" in fəaliyyəti üçün hüquqi baza yaradılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi bu sahədə görülən işlərin əlaqələndiricisi olaraq, "Elektron Hökumət" in formalaşması üzrə digər dövlət orqanları ilə sıx əlaqə saxlayır və müvafiq infrastruktur yaradır. Artıq elektron imzaların istifadəsi üçün Milli Sertifikasiya Xidmətləri Mərkəzi yaradılıb, dövlət qurumlarının informasiya sistemləri arasında informasiya mübadiləsinə təmin edən infrastruktur qurulub, "Elektron Hökumət" portalı istifadəyə verilib.

Dövlət idarəçiliyində müasir texnologiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi fəaliyyətin səviyyəsini yüksəltməklə yanaşı, onlardan istifadə imkanlarını da sadələşdirir. Eyni zamanda, istifadəçinin sorğusuna əsasən, məlumatların axtarılmasına və əldə edilməsinə sərf olunan vaxt minimuma endirilir. İstifadəçi ölkənin istənilən yerində təqdim edilən bütün elektron xidmətlərdən yararlanı bilər.

Elektron xidmətləri siyahısına, demək olar ki, əksər dövlət qurumlarının - nazirliklərin, komitələrin və digər təşkilatların adları daxil edilib. Hazırda Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi 39, Mərkəzi Seç-

ki Komissiyası 7, Vergilər Nazirliyi 65, Dövlət Gömrük Komitəsi 13, Ədliyyə Nazirliyi 24, Səhiyyə Nazirliyi 31, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi 18, Dövlət Dəniz Administrasiyası 17, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi 22, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi 35, Dövlət Miqrasiya Xidməti 11 adda elektron xidməti göstərir.

Göründüyü kimi, xidmətlərin ən geniş siyahısı Vergilər Nazirliyinə məxsusdur. Bu sıraya "ASAN imza" istifadəçi ID-in dəyişdirilməsi, bəyannamələrin vergi orqanları tərəfindən hazırlanması və təsdiq edilmək üçün vergi ödəyicilərinə göndərilməsi, Çağrı Mərkəzi vasitəsilə "Sadələşdirilmiş verginin bəyannaməsi"nin təqdim edilməsi, fiziki şəxsin vergi uçotundan çıxarılması, gəlir və ya mənfəət vergisinin hesabatının verilməsi müddətinin uzadılması barədə ərizələrin qəbulu, hazır sənəd barədə məlumatın verilməsi, vergi bəyannamələrinin (sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsi istisna olmaqla), hesabat və vergi öhdəliyinin yaranmaması haqqında arayışların vergi orqanına "onlayn" təqdim edilməsi, "Vergi partnyorluğu Sazişi"nin bağlanması üçün ərizələrin qəbulu kimi onlarca digər xidmət növləri daxildir. Yeni vətəndaş bu əməliyyatları həyata keçirmək üçün heç yerə getmir, vaxt itirmir, yalnız elektron müraciət etməklə problemlərini yoluna qoyur.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi 28 adda müxtəlif elektron xidmətləri həyata keçirir.

Bura ailə-kəndli təsərrüfatının onlayn uçota alınması, dövlət sosial sığorta şəhadətnaməsinin dəyişdirilməsi və ya dublikatının verilməsi üçün müraciətin qəbulu, əmək müqaviləsi bildirişləri barədə məlumatların işçilər tərəfindən əldə edilməsi, əmək müqaviləsi bildirişlərinin qeydiyyatına alınması və s. xidmətlər daxildir.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi isə 22 adda elektron xidmət göstərir. Bunlardan ən vacibləri "Aqrolizinq" ASC tərəfindən yeni alınan, lizinqə verilən və lizinq yolu ilə satılan kənd təsərrüfatı texnikasına güzəştərlərin tətbiq edilməsi barədə müraciətlərin qəbulu, bitki və bitkiçilik məhsullarının ixracına fitosanitar sertifikatının verilməsi üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu, bitki və bitkiçilik məhsullarının təkrar ixracına təkrar ixracat fito-

sanitar sertifikatının verilməsi üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu və sairdir. Beləliklə, ölkənin aqrar sektorunda çalışan fermerlər də təsərrüfatlarında işlərini yarımçıq qoymadan problemlərinin həlli ilə məşğul ola bilər, vaxtlarına elektron müraciət hesabına qənaət edirlər. Ən çox müraciət edilən sahələr Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində əmək müqaviləsi bildirişlərinin qeydiyyatına alınması və bu barədə işgözüyə məlumatın verilməsi, ünvanlı sosial yardımla bağlıdır. Gömrük komitəsində malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük rəsmiləşdirilməsi üzrə elektron gömrük bəyannaməsinin qəbulu, gömrük rəsmiləşdirilməsi və rəsmiləşdirilmə prosesinin onlayn monitorinqi, Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyində isə mobil nömrə daşınması xidməti vasitəsi ilə digər şəbəkəyə daşınmış nömrələr barədə məlumatın verilməsi, telefon nömrəsi üzrə axtarışdır. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində iş yerinə dair arayışların verilməsi ilə bağlı da çoxsaylı müraciətlər olur.

"Elektron hökumət" in təcrübəsi artıqca, göstərdiyi elektron xidmətlərin siyahısına yeniləri əlavə edilir. Artıq "Azərsu" ASC su nümunələrinin yoxlanılmasına dair müraciətləri qəbul edir, yeni istehlakçının qeydiyyatına alınmasına baxır, Dövlət Gömrük Komitəsi vətəndaşlardan quruma daxil olan sorğu və məktubların icrasını müraciət edənlər tərəfindən onlayn izlənilməsinə təmin edir, idxal-ixrac vergilərindən azadolma haqqında sertifikat almaq üçün müraciətlərə cavab verir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu əmanətçilərin şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd məlumatlarının dəqiqləşdirilməsinə dair elektron müraciəti, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülük vəsiqəsinin dəyişdirilməsi üçün müraciətin və sənədlərin qəbulunu da yeni xidmətlər siyahısına daxil edib.

Bir sözlə, bu gün Azərbaycanda elektron hökumət quruculuğu prosesi uğurla həyata keçirilməkdədir və əminlik ki, yaxın gələcəkdə elektron xidmətlər bütün dövlət qurumlarını əhatə edəcək, vətəndaş məmnuniyyəti daha da yüksək olacaq.

"Səs" Analitik Qrupu

Həmreylik Günü münasibətilə Keşlə qəsəbəsində görüş keçirilib

31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmreyliyi Günü münasibətilə Yeni Azərbaycan Partiyası Nizami rayon təşkilatının fəalları Keşlə qəsəbəsi qadınları ilə görüş keçiriblər.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsi bir dəqiqə sükutla yad edildikdən sonra çıxış edən YAP Nizami rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputatı Sədaqət Vəliyeva, 7 saylı doğum evinin baş həkimi Leyla Seyidbəyova, rayon təşkilatının qadınlar şurasının sədr müavini Aidə Bayramova, rayon şurasının üzvü Süsən Salmanova, 227 saylı məktəbin direktoru Sevinc Hüseynova və başqaları 27 il bundan əvvəl dövlət müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycanın əldə etdiyi yüksək nailiyyətlərdən söz açıblar. Bildirilib ki, 1991-ci il sentyabr ayının 3-də Ulu Öndər Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilib. Həmin il dekabr ayının 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin birinci iclasında Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə dekabrın 31-i Dünya Azərbaycanlılarının Həmreyliyi Günü elan edilib. Sonra Ulu Öndər Azərbaycan Ali Səveti qarşısında vəsatət qaldıraraq, bu qərarı qəbul etməyə çağırılıb və dünya azərbaycanlılarının birlik və həmreylik ideyasını dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırmağa nail olub.

Dövlət müstəqilliyimizin qorunub-saxlanılmasında və dünya azərbaycanlılarının vahid məfkurə ətrafında birləşməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən danışan qonaqlar Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən mühüm iqtisadi, sosial islahatlardan da bəhs ediblər. Qeyd edilib ki, dünya azərbaycanlılarının birliyi, soydaşlarımızın həmreyliyi ideyası, mehiz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xalqımız və Vətənimiz qarşısında göstərdiyi tarixi xidmətlərdən biridir.

Tədbirdə çıxış edən Keşlə qəsəbəsi sakinləri onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə, Prezident İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevaya təşəkkürlərini bildiriblər. Sonra tədbir iştirakçılarını maraqlandıran suallar cavablandırılıb. Tədbirin sonunda bayram münasibətilə qəsəbə sakinlərinə hədiyyələr təqdim edilib.

RƏFİQƏ

Fransız eyforiyasına qapılan küçə təfəkkürü

Yaxud bir vaxtlar “narıncı” olanlar, indi də “sarılmağa” meyillidirlər

Hələ 2005-ci ildə Ukraynada “narıncı inqilab” başlayarkən, Azərbaycanın radikal müxalifəti dərhal öz ənənəvi ampulasından çıxış edərək, daha dəqiq desək, eyforiyaya qapılaraq, “narıncı” rəngə bürünüb küçələrə töküldülər. Üstəlik, o da unudulmayıb ki, həmin vaxt ABŞ prezidenti Corc Buşun şəkillərini başları üzərinə qaldıran müxalifət, məhz Amerika layihəsinin Azərbaycanda da tətbiq edilməsinin tərəfdarı olduqlarını sübuta yetirdilər. Həmin faktlar, bir daha təsdiq etdi ki, bu günün özündə də xarici təşkilatların və dövlətlərin əllərinə baxan radikal müxalifət əzəldən sözügedən ənənəsinə sadıq qalmaqdadır. Yəni bu gün Sorosun və s. ara qarışdırılan donör təşkilatların bir işarəsi bəsdir ki, bunlar dərhal buyruq qulu olaraq, süni hay-küy qaldırırlar.

Küçə təfəkkürü və qeyri-sağlam siyasi mübarizə üsulu bu kimi sözdə müxalifətin qanına işləyib

Yeri gəlmişkən, Fransadakı “sarı jiletillər”lə əlaqəli son hadisələr, baş verər-erməz, Avropada “siyasi mühacir” adı altında var-gəl edərək qrant savaşına çıxanlar dərhal özlərini “fransız inqilabçıları” qismində hiss etdilər. Fransadakı qiyamın Azərbaycanda da baş verməsini istədiklərini açıq-aşkar, hətta heyasızcasına istədiklərini gizlətməyənlər sosial şəbəkələrdə canlı yayımlara çıxaraq, necə deyərlər, “ağıllı-ağıllı” fərziyyələrini ortaya atmağa başladılar. Necə ki, 2005-ci ildə “narıncı” olanlar kimi, bu dəfə də “sarı” rəngə çalmağa başladılar. Məhz bu amil də, belə deməyə zəmin yaradır ki, küçə təfəkkürü və qeyri-sağlam siyasi mübarizə üsulu bu kimi sözdə müxalifətin qanına işləyib.

“Ağ” partiya: “Biz dağıdıcılıqla müşayiət olunan hər hansı prosesi təqdir etmirik və təkrar etmək də fikrində deyilik”

Lakin siyasi hadisələri konstruktiv şəkildə təhlil edən müxalifət qismi də var ki, onların əksəriyyəti 2003-2005-ci illərdə ölkədə çaxnaşmaların, sabitliyi pozmağa cəhdlərin olduğu bir zamanda radikalıq nümayiş etdirirdilər. Onlar artıq bu cür lüzumsuz, nəticəsiz siyasi mübarizənin yersiz olduğunu anlayır, küçələrə çıxmaq çağırışlarını rədd edirlər. Məsələn, vaxtilə Müsavat partiyasının funksionerlərindən olmuş və hazırda “Ağ” partiyaya sədrlik edən Tural Abbaslı mətbuata açıqlamasında bildirib ki, Fransada insanlar prezident Makronun son qərarlarına etiraz olaraq aksiyalar keçirir, lakin bunları dinc etiraz aksiyaları adlandırmaq da uyğun olmaz: “Çünki artıq 3-cü həftədir ki, eti-

razçılar paytaxt Parisi, demək olar ki, yandırır-yıxır. Hətta bir çox dükənlər və bankomatlar qarət olunur. Odur ki, biz bu etirazlara birmənalı yanaşmanın tərəfdarı deyilik. Biz dağıdıcılıqla müşayiət olunan hər hansı prosesi təqdir etmirik və təkrar etmək də fikrində deyilik. Zamanında bizlər, Azərbaycan müxalifəti olaraq, “narıncı inqilabların” eynisini burada da təkrarlamağa çalışmışdıq. Lakin həmin dövənlərdə bir çox obyektiv və subyektiv səbəblərdən bizdə bu etirazlar uğurla nəticələnmədi. Burada həmin dövəndəki müxalifət liderlərinin səriştəsizliklərini, dünya birliyinin Ukrayna və Gürcüstandan fərqli olaraq, bizə səmimi dəstək verməməsini, həmçinin, belə inqilabların Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən tam qəbul olunmamasını da səbəb kimi göstərmək olar”.

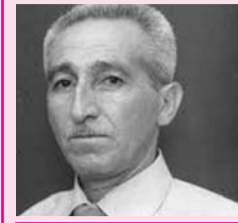
Göründüyü kimi, müxalifət partiyasının sədri birmənalı olaraq, dağıdıcı prinsiplərinin heç vaxt uğur qazana bilmədiyini, bundan sonra da qazanıla bilməyəcəyini etiraf edir. “Ağ” partiya olaraq biz artıq hansısa hərəkət və inqilabların Azərbaycana süni şəkildə ixrac olunmasının tərəfdarı deyilik”, deyərək bildirdi. T.Abbaslı bu cür əməllərin, ümumiyyətlə, xalqımıza yad olduğunu deyib: “Çünki xalqımıza yad olan və cəmiyyət tərəfindən qəbul edilməyən metodlarla uğur əldə etmək olmur. Həmçinin, bu gün Fransa, Belçika və Hollandiyada olan etirazların və zamanında Ukrayna, Gürcüstan, ən son Türkiyədə “Gəzi olaylarının” arxasında xalqlardan daha çox beynəlxalq maraqlı güclərin durduğunu biləcək qədər də təcrübəmiz var. Bu etirazlara fikir versəniz, görürsünüz ki, etirazların simvolları, metodları və taktikaları tam eynidir. Belə hərəkətlər, adətən, Amerikanın hansısa dövlətlərə təzyiq etmək üçün Soros Fondu kimi qurumların əli ilə törətdikləri fəaliyyətlərdir...”

AMİP: “Azərbaycan müxalif liderlərinin xeyli hissəsi köhnəlib”

AMİP də dağıdıcılıq və radikal müxalifətçiliyin tərəfdarı olmadığını qeyd edir. “Azərbaycanda müxalifət çox pərakəndə və zəifdir, siyasi mübarizə meydanı dar çərçivədədir”, deyən Ə.Orucov əlavə edib ki, müxalifətin ictimai-siyasi proseslərə güclü təsiri hiss edilmir. “Problem həm də ondan ibarətdir ki, ölkədə hər hansı dəyişiklikləri kənardan gözləyən hələ də müxalif qüvvələr var”, deyən müxalifətçi partiya sədrinin sözlərinə görə, onlar elə düşünür ki, Fransada, ərəb ölkələrində, yaxud elə Gürcüstanda gedən proseslərin eynisini Azərbaycana transfer etməklə, nəyəse nail olmaq olar. Lakin bununla yanaşı, AMİP yetkilisi onu qeyd edib ki, “Azərbaycan müxalif liderlərinin xeyli hissəsi köhnəlib, onları əvəzləyəcək yeni müxalifətə ehtiyac yaranıb”.

Görünən isə budur ki, hansı ölkədə ən kiçik narazılıq yaranar-yaranmaz AXCP-Müsavat kimi partiyalar və onların Avropa ölkələrindəki “siyasi mühacirləri” hələ də küçə müxalifətçiliyi sindromundan əziyyət çəkirlər. Bu xəstəlik onlara sağalmaz yara vurduğu kimi, həm də siyasi ölüm saatlarını sürətləndirir.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Təhmasib Novruzov

Çubuğuna qüvvət, dərviş baba!

Bir neçə həftə öncə, bir yazımda rəhmətlik babamız Dərviş Məstəli şahın iki əsr öncə, Parisi “partlatması əməliyyatı”ndan yazmışdım. Firənglər məni qınamasın, vallah-billah, heç inana da bilməzdim ki, mənim kimi kasıb, qəpiyə güllə atan, qızılıfları olmayan fağır bir bəndənin xahişinə Dərviş Məstəli şah bu qədər tez reaksiya verəcək. Görünür rəhmətlik özü dünyada baş verənlərdən xəbərdardır və mənim çağırışım da əlinə bəhanə verib ki, o zaman ki dərindən lazımunca nəticə çıxarmayan Parisi və firəngləri yenə cəzalandırsın.

Bir həftədir ki, Paris yenidən qarışıb. Bu ölkənin indiki padşahı (yeni prezidenti) imansız İmmanuel Makron başını itirib. Gah buyurur ki, sarıgödəkçililərin tələbləri rədd edilir. “Sarılar” bir az da həmlə edən kimi çıxıb bəyan edir ki, bəzi tələblərə baxa bilər. Elə ki, “sarılar” bir az da qışqır-bağır salırlar, bu dəfə elan edir ki, bütün tələbləri yerinə yetirəcək. Düzünü deyim ki, bu məqamda Makron (üzr istəyirəm) Makron cənablarına əməlli-başlı yazığım gəldi. Ona görə yox ki, üsyançılar onun dizini yerə qoya bildilər və qatlanmış dizinin üstündə bir həftə əvvəl verdiyi qərarı dəyişməyə vadar etdilər. Ona görə ki, Makron hələ də qana bilmədi ki, problemin kökü sarıgödəkçililərdə deyil, Dərviş Məstəli şahda və onun sevimli cinləri, ifritləri olan Əlixada, Vəlixada və Məlixadadı. Köhnə prezident Sarkozi də meydana çıxıb, Makronu qınadı və onu səhvlərlə dolu idarəçilikdə suçladı. Hətta yenidən hakimiyyətə qayıtmaq fikrinə düşdüyünü də açıqladı (Yıxılana balta çalan çox olar!). Demək ki, heç Sarkozi də qanmır ki, məsələnin kökü əmək haqqı və yaxud pensiyalarla bağlı deyil. Məsələnin kökü Fransanın bu gün dünyada apardığı haqqa, ədalətə sığmayan xarici siyasətindədir. Yəni harda bir fağır millət tapır, sülh, demokratiya, insan haqları şüarlarını qaldırıb başının üstünə, özünü verir ora, nəyi varsa çapıb-talayır, sonra da üzvü olduğu BMT TŞ-də buna beynəlxalq hüquqi don geydirir, fağır millət də talanmış məmləkətlərində başlayır yarı ac-yarı tox yaşamağa. Neyləsənlər, BMT-nin TŞ-sinə gücləri çatması deyil ki! Oranın palad boyda qərarını alıb əlinə firənglər, bu binəva milləti də məcbur eləyirlər ki, qərara qarşı çıxsa, ölkəyə “sülhməramlı”(???) güclər yeridiləcək. Bunların hamısı bir yana, bizi maraqlandıran məsələnin başqa tərəfidir. Dərviş Məstəli şahı köməyə biz çağırdıq-mıza və dərviş babamızın da bizim sözü-müzü yerə salmayıb dərhal Əlixada, Vəlixada və Məlixada cinləri ilə Parisdə peyda olmalarına görə, bizcə, indiki dağılmanın başqa səbəbi var. Fransa Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllində beynəlxalq aləmi təmsil eləyən Minsk Qrupunun həmsədrələrindən biridir. Yeni bu missiya firənglərdən tələb edir ki, hər iki münaqişə tərəfinə eyni standartla yanaşsın. Amma Paris başbilenləri burda misli görünməmiş ikili standartlarından əl çəkmir ki, çəkmir. Separatizmi cinayət kimi təsbit edən beynəlxalq sənədlərə hamıdan öncə, imza atan firənglər Dağlıq Qarabağ separatçılarının ayaqları altına xəli sərüb qəbul edirlər. Azərbaycanda bir xəyanətkara “qaşın üstündə gözün var” deyən kimi çığır-bağır salan firəng siyasətləri, Ermənistanda baş verən, insan haqlarının kobud şəkildə pozulduğunu açıq-aşkar nümayiş etdirən hadisələri görməzdən gəlirlər. Yəni el dili ilə desək, bizdə tük axtaran firənglər ermənilərin şalbanlarını görməzdən gəlirlər. Firəng iş adamları işğal olunmuş torpaqlarda biznes qurur, bizim sərvətlərimizi daşıyırlar. Firəng siyasətləri, müntəzəm olaraq, Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərinə səfərlər edir və separatçıları ruhlandırır ki, möhkəm olun, son-da qalib siz olacaqsınız. Bax, bunlar və sadalamadığımız çox faktlar var ki, Parisin bizdən Dərviş Məstəli şahın qınasını almaq istəyində olduğunu anlayasan. Belə də bizim də dərviş babamıza üz tutmaqdan başqa əlacımız qalmadı. O da gəldi. Fəaliyyətə də başlayıb. Çubuğuna qüvvət, dərviş baba, pəs eləmə, ya bu firəngləri qaytar haqqın yoluna, ya da Əlixanın, Vəlixanın, Məlixanın güclərindən axıracan istifadə elə. Çünki ədalətin, haqqın, ən başlıcası, vicdanın itdiyi bu dünyanı xilas etməyə bəlkə sizin gücünüz yete.

15 dekabr 2018-ci il

Ermənilər Zatulini düşmən elan etdilər

Nikol Paşinyan iqtidarının anti-Rusiya siyasəti növbəti qarşidurmalarına tərəf istiqamət alıb

Ermənistanda hakimiyyətə gəlmiş Nikol Paşinyan iqtidarının anti-Rusiya xarakterli baxışları artıq siyasi çevrələrdə geniş müzakirələrə çıxmaqdadır. Hətta bu məsələyə uzun illər ermənilərdən yana çıxış etmiş Rusiya Dimasının deputatı Konstantin Zatulun də qarışub. O, "Komsomolskaya pravda" qəzetində Ermənistanın mövcud hakimiyyətini, necə deyirlər, "yıxıb-sürüyüb". Bu isə, ermənilərin olmayan şərafətlərinə toxunub və dərhal onları uzun illər himayə etmiş rus deputat "Kremlin iti" adlandırılıb. "Ermənistanda köhnə rejim çökən kimi, yeni hakimiyyət Rusiyanın satılmış deputatını bundan sonra da yedirtməyi rədd etdi və qarşı tərəfdə dərhal inciklik yarandı ki, o, bu incikliyi ictimailəşdirməklə nümayiş etdirdi".

lib və o, baş katiblik postundan geri çağırılıb. Bu isə, onunla bağlı çox vulqar və ictimai polemikaya səbəb oldu ki, həmin məsələ kimsəyə şərafət gətirmir, eləcə də, bu qurumda olan iştirakçı ölkələr arasında inam mühitə zərər vurur. Sözsüz ki, biz qələbə qazanmış inqilabçılar tərəfindən həyata keçirilən siyasi motivli təqibləri kifayət qədər neqativ qiymətləndiririk...Və əgər siz KTMT çərçivəsində öhdəliklər götürmüsünüzsə, bu zaman arzu etdiyiniz hərbi texnikanı yadlardan almamışdan öncə, bu barədə dəfələrlə düşünməlisiniz, halbuki Rusiya sizə bu texnikanı, faktiki olaraq, havayı təqdim edir".

Ermənilər gözlərini açsınlar

Bu barədə "armenianreport"un siyasi təhlilçisi Tevos Arşakyan Rusiya Federasiyasının deputatı Konstantin Zatulini "Komsomolskaya pravda" qəzetində Ermənistanın yeni hakimiyyətinə qarşı çıxışına cavab verib. "Bəlli olduğu kimi, siyasətdə dostlar olmur, ümumi maraqlar olur", fikrini irəli sürən Arşakyan xatırladı ki, tarixdə dününki dostların sonradan düşmənlərə çevrilməsi faktları kifayət qədərdir. "Xüsusilə, əgər bu münasibətlərin kökündə bir tərəfdə dünyanın idarə olunmasında iddialı olan böyük dövlət, digər tərəfində isə böyük pullar dayanır", deyər qeyd edən erməni müəllif Zatuliniə bağlı fikirlərini bu cür ifadə edib: "Nəyə görə bunu deyirəm? Ona görə deyirəm ki, uzun illər özünü erməni xalqının və "dövlətlərinin" (burada "DQR"i də nəzərdə tutur-R.N.) dostu kimi təqdim edənlə bağlı bəzi həmvətənlərimin gözləri açılsın. Söhbət Rusiya Federasiyasının Dövlət Dumasının deputatı Konstantin Zatulindən gedir, hansı ki, "Komsomolskaya pravda" qəzetinə, sözün həqiqi mənasında, həyasızcasına müsahibə verərək, Ermənistan, onun xalqına və yeni hakimiyyətinə dərs keçməyə çalışaraq, "Ana Rusiyanı" əsəbiləşdirməməyin yollarını göstərib".

Konstantin Zatulini: "Deyirlər ki, əməkdaşlığı möhkəmləndirmək və Rusiyanın investisiyalarına nail olmaq lazımdır və digər tərəfdən "Qazprom"a qarşı cinayət işi açılır"

Beləliklə, rus deputat "Komsomolskaya pravda"ya müsahibəsində deyib. SİTAT: "Artıq mən, daha çox anlamağa başlamışam ki, Paşinyanın sözləri ilə əməlləri arasında ciddi fərqliliklər yaranıb. Onlar deyirlər ki, rus-erməni münasibətləri indiki qədər yaxşı olmayıb və bununla yanaşı, Ermənistanda fəaliyyət göstərən "Rusiya demir yolları"na qarşı araşdırmalara əl atırlar. Deyirlər ki, əməkdaşlığı möhkəmləndirmək və Rusiyanın investisiyalarına nail olmaq lazımdır və digər tərəfdən "Qazprom"a qarşı cinayət işi açılır".

Zatulini KTMT məsələsinə də toxunub: "Xaçaturova qarşı cinayət işi açıl-

məsi xərclərini və dəstəklənməsini bizim Krasnodardakı diasporamız təşkil edib".

"Ermənistandakı rejim çökəndə və yeni hakimiyyət rusiyalı deputatı bundan sonra da yedirtmək məsələsindən imtina edəndə, o, nümayişkəranə şəkildə bundan qəzəbləndi", deyər yazan erməni siyasi şərhçi Zatulini Kremlə Paşinyana qarşı hansı münasibətinin göstərilməsini vaxtında tutdu: "Yox, əgər Paşinyan kişi görkəmində olan bu fahişəni saxlamağa razı olsaydı, çətin ki, o, hazırkı sərt fikirlərini işlədərdi. Ancaq Paşinyan ona pul xərcləmək istəmir..."

Erməni müəllif: "Kremlin iti heç vaxt ermənilərin səmimi dostu ola bilməz"

"Bax, Ermənistan necə pis ölkədir, çünki amerikalıların silahlarına nəzər salır", deyər Zatulini baxışlarını təsvir edən erməni şərhçi uzun illər onların işğalçılıq maraqlarından çıxış edən rus deputatı təhqir də edib: "Axı sən kimi itin nə işinə qalıb..? Hansı səbəbdən dolayı, biz səndən soruşmalıyıq ki, nəyi ala, yaxud nəyi almayaq? Axı sən bildiyimiz qədər Rusiyanın Soçi şəhərindən deputatsan, Ermənistan deyilsən ki, belə məsələlər sənə narahat etsin... Ən acınacaqlısı da budur ki, bizim cəmiyyətdə hələ də Zatulini özünə dost sayanlar var. Yox, cənablar, bu, belə deyil. O heç vaxt bizə dost olmayıb. Sadəcə, o, həmin vaxtlar dost olub ki, Ermənistan və "Artsax" məsələlərində öncəki hakimiyyətlər ona yaxşı baxıblar və o, rejimin verdiyi payla yaşayıb. İndi isə o hər kəsə imperiya baxışlarını nümayiş etdirərək, "Komsomolskaya pravda"da Ermənistan əleyhinə çıxışlar edir. Kremlin iti heç vaxt ermənilərin səmimi dostu ola bilməz. Ən azından, mənə belə dost lazım deyil".

Göründüyü kimi, Nikol Paşinyana yaxınlığı ilə seçilən KİV-lər artıq anti-Rusiya xarakterli çıxışlarını daha da sərtləşdiriblər və bu amil, söz yox ki, uzun illər Ermənistanı himayədarlıq etmiş, iqtisadi və hərbi məsələlərdə davamlı yardımlar göstərmiş Kremlə çox bərk qəzəbləndirəcək. Bəli, Konstantin Zatulini heç bizə də - azərbaycanlılara da dost deyil, hətta erməni qədr də düşməndir. Ancaq ermənilərin Zatuliniə qarşı çıxmaları, hər halda, bu ölkədəki acınacaqlı və böhranlı proseslərə öz təsirini göstərəcək. Zatulini Zatulini olsa da, erməni də ermənidir..."

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Gələn ildən Bakı Limanında elektron bilet satışı tətbiq olunacaq

Gələn ildən Bakı Limanında elektron bilet satışı tətbiq olunacaq. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" QSC-nin mətbuat katibi Vefa Səfərlilə Abdullazadə jurnalistlərə açıqlamasında deyib. O bildirib ki, Bakı Limanında növbəti ildən elektron bilet satışı tətbiq olunacaq ki, sənişinlər biletləri internet üzərindən və ya xüsusi proqram yükləməklə əldə edə biləcəklər.

Əlilliyin müəyyən olunmasında yeni qayda tətbiq ediləcək

Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında qəbul olunan yeni qanuna əsasən, əlilliyin müəyyən olunması meyarları artıq ənənəvi olaraq I, II, III qruplarla deyil, sırf orqanizm funksiyalarının itirilməsi faizinin dəyərləndirilməsi ilə aparılacaq. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin şöbə müdiri Sabir Qocayev məlumat verib. Bildirilib ki, əlillik xəstəlik və ondan irəli gələn orqanizmin funksiyaları və həyat fəaliyyətinin həssas kateqoriyalarının məhdudlaşdırma dərəcələrinə əsasən müəyyən olunacaq. Faiz göstəricisi də müəyyən olunmuş əlilliyi görə həmin əlilliyin müddəti müəyyənləşdiriləcək.

Hazırda tətbiq olunan qayda isə tam ümumiləşmiş praktikadır. Belə ki, bütün II və III qruplara beşillik, I qruplara isə müddətsiz təyinat verilir. Şöbə müdirinin dediyinə görə, qaydaların qəbul olunduğu təqdirdə I qrup əlillərə indiyədək fərqləndirmə təsnifatı aparılmırdısa, yeni qaydaya görə ən ağır əlillik dərəcəsinə də fərqləndirmə aparılacaq. Bu, həmin şəxslərin ünvanlı, daha əhatəli sosial təminat tədbirləri ilə əhatə olunmasına kömək edəcək.

Yeni qanunun bu ilin axırları və ya gələn ilin əvvəllərində qəbul olunması gözlənilir. Hazırda ölkəmizdə 620 minə yaxın əlilliyi olan şəxs var və onlardan 400 minə qədər əlilliyə görə əmək pensiyası alır. Yeni ölkədə olan 1,3 milyon əmək pensiyaçısının 30 faizi əlilliyə görə pensiya alır.

Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksi gücləndirilmiş iş rejiminə keçəcək

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı münasibətilə dekabrın 15-dən yanvarın 3-dək Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksi (BBAK) gücləndirilmiş iş rejimində fəaliyyət göstərəcək. Avtovağzal Kompleksinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, həmin günlərdə yarana biləcək sənişin sıklığına nəzərə alaraq, BBAK tərəfindən 200-dən çox ehtiyat avtobus ayrılıb. Bayram ərafəsində 600-dən çox reyslə 16 mindən çox sənişin daşınması nəzərdə tutulur.

Naxçıvanda qan donorlarının sayı iki dəfədən çox artıb

Son dövrlərdə muxtar respublikada qan donorlarının sayı iki dəfədən çox artıb, qan komponentlərinin miqdarı, keyfiyyəti və təhlükəsizliyi xeyli yüksəlib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, əhalinin bu işə aktiv cəlb edilməsi pullu donorluqdan tam imtina olunmasına imkan yaradıb. Hazırda Naxçıvan Muxtar Respublika Xəstəxanasında mövcud şərait mərkəzi Qan Bankının fəaliyyətinə geniş imkanlar açdı. Qan Bankında qan komponentlərinin uzun müddət saxlanması üçün dondurucu və soyuducu avadanlıqlar mövcuddur. Bu isə qanı 42 günə qədər, plazmanı isə bir il müddətində saxlamağa imkan verir. Burada əlverişli şərait yaradılıb, yeni avadanlıqlar quraşdırılıb. Bu avadanlıqlar vasitəsilə Qan Bankında müxtəlif xəstəliklərin müalicəsi üçün qanın komponentləri olan plazma, eritrositar, limfositlər və trombositlər kütlenin alınması, saxlanması və məqsədyönlü istifadəsi həyata keçirilir.

Ermənistan ordusu acınacaqlı vəziyyətdə

Nikol 2,5 milyard dollar dərdinə düşüb

İşğalçı Ermənistan ordusunun acınacaqlı vəziyyəti, xüsusilə, baş nazir vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyanın, hökumətin iclasında bunu etiraf etməsi sübut edir ki, artıq düşmən ordusu istər maddi, istərsə də mənəvi cəhətdən dağılmaq ərafındadır. Əgər bunun qarşısı alınmazsa, ümumiyyətlə, işğalçı ordunun canlı və texniki təchizatı yox səviyyəsinə enə bilər. Əbəs deyil ki, Paşinyan sözügedən iclasda yaxın 5 ildə silahlı qüvvələrə 2,5 milyard dolların lazım olacağını deyib. "Ordunun inkişafı üçün biz gərək 2,5 milyard dollar tapaq", deyən Ermənistanın baş naziri vəzifəsini icra edən Paşinyan yəqin ki, bu pulların heç də küçələrə səpilmədiyini yaxşı anlayır. Düzdür, onun özü hakimiyyətə, məhz küçədən gəlib, ancaq bu məbləğin də küçələrdən yığılacağı, ümumiyyətlə, real təsir bağışlamır. Görünür, bu səbəbdən, o, həmin vəsaitlərin tapılması üçün "ciddi işlərin aparılması vacibliyindən" danışır.

Bu kimi faktlar Paşinyanı əl-ayağa düşməyə vadar edib

Bu əsnada, sual yaranır ki, Ermənistan istər siyasi, istərsə də sosial-iqtisadi cəhətdən çox acınacaqlı durumda olduğu bir vaxtda, xüsusilə, köhnə sistemin hakimiyyətdən devrilməsinin ardınca, xarici ölkələrdəki erməni lobbisinin maddi yardımlar kampaniyasını sənətdikləri bir zamanda, Paşinyan bu pulları necə əldə edəcək? Belə ki, onun hakimiyyətə gələr-gəlməz anti-Rusiya xarakterli çıxışlar etməsi, ümumiyyətlə, daxili və xarici siyasətdə köklü səhvlər buraxması da borc bəxtsizliyində üzən ölkəsini, necə deyirlər, dalana dirəyib. Çünki bu vaxta qədər Kremlin vassalı olaraq, istər kreditlər vasitəsi ilə, istərsə də digər yardımlar yolu ilə Ermənistan sürünə-sürünə bir

ili digər ilə calayaraq yaşayırdı. İndi isə, artıq Rusiya da bu ölkəyə barmaqarası baxır və xüsusilə, hərbi cəhətdən yardımlarını dayandıran qərarlar qəbul etməyə hazırlaşır. Bütün bu kimi faktlar isə, Paşinyanı əl-ayağa düşməyə vadar edib.

Hələ, bu da azmış kimi, Nikol Paşinyan siyasi blefdən, yəni imitasiyadan istifadə edərək, "ordu quruculuğu" ilə yanaşı, hərbiçilərin sosial-məişət səviyyələrini də "artırmaq" eşqinə düşüb.

Erməni hərbiçilərinin etirafı: "Belə bir ordu ilə qələbə qazanmaq olmaz"

Növbəti fakt budur ki, artıq Ermənistanda 7-8 ay öncəki eforiya mühiti yoxdur və Paşinyanın bənzər imitasiyaları nə xalqda, nə də orduda yeni ümid işığı yandır-

maq iqtidarında deyil. Bu gün işğalçı ordunun tabeliyində olan əsgərlərdən tutmuş zabidlərə qədər heç kim hər hansı bir inkişafdan-yenilikdən danışa bilməz və bundan sonra onları daha ağır vəziyyətlər gözləyir.

Yeri gəlmişkən, Ermənistan ordusu daxilində baş verən özbaşınalıq və kriminogen durum da düşmən ölkənin silahlı qüvvələrinin məhvini sürətləndirir. Yuxarıda da, qeyd edildiyi kimi, iqtisadi tənəzzül, insanların ac-yalavac, səfil həyatları, həmçinin, bundan doğan cinayətlər də, bütövlükdə, işğalçı dövlətin nə qədər ağır durumda olduğunu sübuta yetirməkdədir. Əbəs deyil ki, bu günlərdə bir qrup hərbi qulluqçu Nikol Paşinyana əsgər yoldaşlarının anasının həbsdən azad olunması ilə bağlı qərar qəbul etməsini xahiş edən məktub ünvanlayıblar. Belə ki, həbs edilmiş qadın öz ac uşaqlarının qarınlarını doyurmaqdan ötrü 10 min dram oğurlayıb. Hərbiçilər bir ay sonra əsgər yoldaşlarının hərbi xidmətdən tərxis olunacağını qeyd edərək, onun evə dönərkən, nə anasını, nə də bacısını

görə bilməyəcəyini yazıblar. "Ümumiyyətlə, heç evi də yoxdur, çünki ailə kirayədə yaşayırdı", deyər məktubda bildirilir. Erməni saytı yazır ki, hərbiçilərin açıq məktubu və ictimai rakursda "kişi söhbətləri"nin müzakirəsi Ermənistan üçün yeni məsələdir. "Belə ki, ordu uzun illər doğru qanunları və davranışları ilə idarə olunub və nəticədə, hakimiyyətlə hər hansı bir məsələni həll etmək, məktub yazmaq, yoldaşlarına görə xahiş etmək "nakişilik" hesab edilib", deyər qeyd edilən yazıda əsas reallıq vurğulanır: "Belə bir ordu ilə qələbə qazanmaq olmaz".

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

P.S. Göründüyü kimi, Nikol Paşinyanın ordunun "inkişafı" üçün 2,5 milyard dollar axtarışına çıxması və bu barədə müəyyən işlər aparacağını bəyan etməsi heç bir nəticə verməyəcək. Verməyəcək ona görə ki, artıq onun özünün yıxdığı köhnə sistemin ardınca siyasətdən qovulacağı gün o qədər də uzaqda deyil.

Vidadi İsgəndərli ilə Kim Kardaşyanı axtarıram, tutsam...

İLHAM

Başlığa çıxardığım bu mövzuda çox əvvəllər köşə yazmışdım. Sadəcə, Vidadi İsgəndərlinin əvəzinə, Ermənistanın keçmiş prezidenti S.Sarkisyanın adını qeyd etmişdim. Çox təəssüf ki, köşəni yazmağımdan və bu yazıda arzu etdiklərimin üstündən 7-8 ay keçməsinə baxmayaraq, nə S.Sarkisyanı, nə də məşhur fahişə və modelyer Kim Kardaşyanı tuta bilməmişəm. Maddi durumuma və imkanlarıma əsasən, proqnozlaşdırıram ki, yaxın vaxtlarda bu istiqamətdə arzularımın reallaşması gözlənilən deyil.

Amma məsələ var, deyirlər, ümid sonda ölür. Yəqin ki, elə bir gün yetişə bilər ki, borclarımı və kreditlərimi ödəyib, maliyyə imkanlarına sahib ola bilərəm. Təbii ki, bu halda, turist qiymətində ABŞ-a səfər edib, 50-60 manatımdan (mənim fikrimcə, erməni haxçının qiyməti elə odur) keçib, Kim Kardaşyanı Nyu-Yorkdakı "Sonte" restoranına dəvət edərdəm. Baxmayaraq ki, kimsə iddia edir və yazır ki, K.Kardaşyanın qiyməti 1-2 milyon ABŞ dollarıdır. Hətta sübut da göstərilir ki, şəhvet xəstəsi olan ərəb şahzadələrdən biri ona 2 milyon dollar təklif edib, o da bundan imtina edib. Amma heç inandırıcı deyil, fahişə ola, özü də erməni haxçısı ona verilən puldan imtina edə? Mən şəxsən bunların sabun köpüyündən başqa bir şey olmadığını maliyyə imkanlarımı yaranmasından sonra isbatlaya bilərəm. Sarkisyanla da haqq-hesab çəkmək çətin deyil. Artıq belli olduğu kimi, Paşinyan onun ətrafını tamamilə zərərsizləşdirib. Yəqin ki, növbə Koçaryandan sonra, Sarkisyanla çatacaq. Təbii ki, qorxaq və iradəsiz olan Sarkisyan gələcənin bir vaxtı dabanına tüpürüb "asta qaçan namərddir" deyib, Ermənistandan qaçacaq. Bununla da, mənim və mənim kimi, minlərlə insanın Sarkisyanla haqq-hesab çəkməkə də çətinliyi olmayacaq. Bu, öz yerində...

O ki qaldı Avropada oturub Azərbaycana qarşı şəərəfsiz, əxlaqsız mövqelərini və fikirlərini sosial şəbəkələr vasitəsilə yayan "siyasi mühacir" deyilən ünsürlərə, onların da boşboğazlıqları uzun çəkməyəcək. Daha doğrusu, artıq Ordudan Teymurxan deyilən ləçər haqqında cinayət işi qaldırılıb və onun həbs olunaraq, Azərbaycana gətirilməsi üçün "İnterpol"a müraciət edilib. Yəqin ki, yaxın günlərdə o da Əfqan Muxtarlı, Hüseyin Abdullayev və digərləri kimi gizləndikləri ölkələrdə həbs olunaraq, Azərbaycana ekstradisiya olunacaq. Eyni aqibəti arxadan Kim Kardaşyanı, qabaqdan ermənilərin moda ikonası sayılan Teros Akopyana oxşayan Vidadi İsgəndərli də yaşayacaq. Əslində, V.İsgəndərli şəərəf və ləyaqət, əxlaq və mənəviyyət baxımından Kim Kardaşyandan heç nəyi ilə fərqlənmir. Əgər Kim Kardaşyan bədənini satıb, pul-para qazanırsa, Vidadi İsgəndərli də doğulub boya-başa çatdığı, suyunu içib, çörəyini yediyi Azərbaycana qarşı şər-böhtan səsləndirməklə, yaşamaq izni və gündəlik dolanışıq üçün pul əldə edir. Fikir yarana bilər ki, müqayisə ədalətsizdir. Kim Kardaşyan V.İsgəndərliyə daha məşhur və cazibədar. Avropada bu məsələni yoluna qoymaq heç də çətin deyil. Yəqin ki, V.İsgəndərli bir qədər plastik əməliyyatlar keçirsə və bunun fonunda podiuma çıxıb özünü nümayiş etdirsə, Avropada da olmasa, mütləq və mütləq Ermənistanda tanınmış simaya çevriləcək.

Bir sözlə, V.İsgəndərli ni parlaq gələcək gözləyir. Ancaq bir məsələ var ki, satqınlıq və xəyanət yolu tutduğundan, onun istəkləri nəticəsiz qalacaq. Çünki Vətənimizə düşmən kəsilənlərin cəzalandırılması üçün hər bir Azərbaycan vətəndaşı düşünür və məqam gözləyir. Bu baxımdan, V.İsgəndərliyə şəərəfsiz və alçaq hərəketləri və qeyri-insani əməlləri qarşılıqlı cavabını mütləq alacaq. Arzu edilən məqam qaçılmazdır.

Ermənistanda Transseksualların nikahı rəsmiləşdirildi

səyə sirr deyil. Artıq onun bu kimi məsələlərdə "islahatlar" aparması faktları da zaman-zaman KİV-lərdə qeyd olunmaqdadır. SİA aysor.am-a istinadən xəbər verir ki, adıçəkilən erməni saytı cinsiyyətlərini dəyişmiş şəxslərin arayırsız şəkildə ilk evliliklərinin qeydə alınması barədə yazıb.

"Hüquq tərəfində" adlı ictimai təşkilat bu günlərdə Facebook-dakı rəsmi səhifəsində bəyanat yayaraq qeyd edib ki, nikah şöbəsi cinsiyyətlərini və adlarını dəyişmiş şəxslərin rəsmi olaraq qeydiyyatına alınmasına yaşıl işıq yandırır, edilən qeyddə bildirilir: "Bu gün ilk dəfə nikah şöbəsi və ədliyyə nazirliyi qanuni şəkildə transseksualların adlarını arayırsız və "transseksualizm" diqanozu müəyyənləşdirmədən təsdiqləyib, hansı ki, daha öncə bu sənədlər tələb olunurdu". "Hüquq tərəfində" adlı QHT qürurla bizim cəmiyyəti yeni uğur münasibəti ilə təbrik edir. O cümlədən, ədliyyə nazirliyinə bizimlə əməkdaşlığa görə təşəkkür edirik".

Ermənistanın baş naziri vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyanın homoseksuallıq və transseksuallıq məsələlərində mülayim mövqə sərgiləməsi kim-

15 dekabr 2018-ci il

TƏRS BAXIŞ

Halqa var, halqa var, amma dümbək Vidoş ayamalı Vidadi İsgəndərli boyda halqa və bu halqanın dəliyinin dərinliyi qədr ucuz-bucaqsız, üfunət iyi verən deşik heç harada yoxdur. Əgər bu gündə-sabahda Avropanın təmiz havasının zəhərlənməsi barədə mediada informasiyalar verilərsə, bilin ki, bütün bunlar həmin o yekə halqalı dümbək Vidoşun qaranlıq dəliyinin işidir. Necə deyirlər, onda bilinəcək ki, bu gəda işləri əməlli-başlı zaylayıb. Vaxtında deyəndə ki, ay Vidoş, aaayyy kişi ləçəri, ayyy halqaverən (!) daha bəddi bu halqanı genişlətdin, bəddir Avropada gavur əmidayılardan qucaqlarında oturdun, bunun nəticəsi pis olacaq-filan... Bax, onda deyirdi ki, bundan heç də narahat olmurmuş, əksinə, ləzzət almış-filan... İndinin jarqonu ilə desək, kayf tutmuş dümbək Vidoş...

Onlar, nəinki sənin sifətinə, heç halqana da tüpürməzlər

İndi get! Get və o nəhəng və ucu-bucağı görünməyən dağılmış və üfunət qoxusu verən halqanı təmir etdir, görüm, necə etdirəcəksən?! Heç gör o boyda Avropada sənə iyverən yekə halqana yaxın duran usta-zad olacaqmı? Heç gör o boyda qitədə düşdüyün dərdə dərman tapan olacaqmı? Çünki işlənməmiş və genəlməmiş halqa indi heç seksual və oriental pozuculuğu olan azadlığa "Yes" deyən pornosevərlərə də lazım deyil. Onlar, nəinki sənə sifətinə, heç halqana da tüpürməzlər. Deyirlər ki, heyifdir bu tüpürəkədən ki, dümbək Vidoşun halqasına düşüb murdar ola...

Həə, indi həmin bu Vidoş binəvanın kefi "duranda", gedir Avropanın qalın meşələrinə və bu kefini müxtəlif növ qalın ağacların üzərində "öldürür". Məsələn, küknar ağacı, palıd, qoza, ağcaqayın və s. Birinin üstündən durub-o birinin üstü-

nə oturur dümbək Vidoş. Neyləsin, xəstədir, çarəsi də yoxdur.

Bir də görəcək ki, meşəbəyidən-zadından onu gəlib ifşa edəcək və üstəlik ağacları öz halqası ilə korladığına görə cərimələyəcək. O yoğun, ətli və qırmızı peysərinə 1000-2000 avro yapışdıracaq.

bək Vidoşa qonaq və birbaşa (!) özünü ona fəda edər. Hətta lazım gələrsə, bütün varlığı və bədəni ilə daxil olar Vidoşun ucuz-bucaqsız, dibi görünməyən və nəhəng halqasına. Maraqlıdır, görəsən, düşmək Vidoş onda hansı səsi çıxarıb və Şortuxanıma minnətdarlığını

VIDOŞUN ŞORTUXANIMA HANSI EHTİYACI YARANIB?

Sortuxanım bütün varlığı ilə daxil olacaq dümbək Vidoşun ucuz-bucaqsız, dibi görünməyən və nəhəng halqasına

İndi mənə də dərd götürüb ki, ayə, bəs onda bu binəva Vidoş nə edəcək, necə edəcək? Halqasını hara sürtüb və hansı üsulla genişləndirməkdə davam edəcək? Əslində, çıxış yolu var. Məsələn, bu məsələdə ona ən yaxşı köməyi Şortuxanım ləqəbli Orduxan göstərə bilər. Uzağı günəşirə olaraq gedər düm-

necə bildirəcək? Yəqin ki, dərinəndən bir ahhh çəkib deyəcək ki, ay Şortuxanım, sağ oleeee, bundan sonra günəşirə yox, hər gün gəl, gir mənim halqama və mənə bu zülümdən qurtar. Şortuxanıma nə var ki, uzun müddət günlərini Avropanın tualetlərində keçirib, nəcis yeməklə öyrənib belə məsələlərə. Ona görə də, elə ən yaxşısı, Şortuxanım köçsün Vidoşun yanına və gündəlik ona dəstək olsun. Nə cərimə yazılacaq, nə də başqa problem yaranacaq. Azad Avropa deyilmi..?

Rövşən RƏSULOVA

Valeh Məhərrəmli

Ermənistan dünyada terrorçu dövlət kimi tanınmağa bilər

Artıq ABŞ rəsmi dairələri ölkə vətəndaşlarını Ermənistana getməməyə çağırıb

ABŞ mətbuatının ardınca, bu ölkənin Ermənistandakı səfirliyi Paşinyan hakimiyyətinin ölkədə təhlükəsizliyi təmin etməyi bacarmadığına dair məlumat yayıb. Qeyd edib ki, Ermənistanda transmilli terror təşkilatı var. Səfirlik ABŞ vətəndaşlarını Ermənistana getməməyə çağırıb. Bu, artıq Ermənistanın dünya birliyindən tamamilə təcrid olduğunu və terrorçu dövlət kimi tanınmağa başladığını göstərir. Söhbət etdiyimiz müsahiblərimiz qısa müddət sonra Ermənistanda qarışıqlıq olacağını və vətəndaş qaşdırması yaranacağını bildirdilər.

"Həftə içi" qəzetinin baş redaktoru Sevinc Seyidova: "Ermənistanda kriminal qrupların əsas hədəfi qərblə turistlər olacaq"

Son bir neçə ayda Ermənistanda cinayətkarlığın səviyyəsinin artması ilə bağlı elə bu ölkənin rəsmi qurumları heyəcan təbili çalırdı. Ümumiyyətlə, keçən ilin apreldən başlayaraq küçə mitinqləri nəticəsində, Ermənistanda kriminal duruma nəzarət edən orqanların fəaliyyəti ciddi şəkildə sarılıb. Polis və digər güc strukturlarında çalı-

şan məmurların əksəriyyəti Sarkisyan rejiminin tərəfdarları idi. Həmin şəxslər elə Ermənistanın keçmiş rəhbərliyinin cinayətkar aləmlə sıx əlaqələrini ört-basdır edirdilər. İstər Koçaryan, istərsə də Sarkisyanın adları üstü açılmamış cinayətlərdə daha çox hallanmağa başladı. Bu faktlar, bir daha Ermənistanda transmilli cinayətkarlığın səviyyəsinin bu sahəyə nəzarət edən qurumlar və siyasi hakimiyyətin ən üst qatlarına qədər sirayət etdiyini söyləməyə əsas verir. Ölkənin yeni rəhbərliyi isə bu kimi hallara göz yumaraq, hələlik, öz yaxınlarını, tanışlarını, qohumlarını hakimiyyətin müxtəlif strukturlarına və parlamente yerləşdirməklə məşğuldur. Mövcud kriminogen durum isə daha da ağırlaşır. Ermənistan son bir neçə ayda ölkəyə Qərb dövlətlərindən, xüsusilə də ABŞ-dən çox sayda turist gəldiyi ilə öyünür. Lakin qarşıdan yeni il gəlir. Sosial durum daha da ağırlaşdıqı Ermənistanda kriminal qrupların əsas hədəfi, məhz qərblə turistlər olacaq. Digər tərəfdən, Azərbaycan hər zaman işğal altındakı ərazilərdə transmilli cinayətkar qrupların fəaliyyət göstərdiyinə dair faktlar ortaya qoyub. Təbii ki, bu qruplar Ermənistan rəhbərliyinin dəstəyi olmadan fəaliyyət göstərə bilməzlər. ABŞ Dövlət Departamentində, Mərkəzi Keşfiyyat İdarəsində vəziyyətin necə təhlükəli olduğunu çox yaxşı anlaşırlar. Bu çağırış, həm də Paşinyana bir xəbərdarlıq kimi dəyərləndirilməlidir. Yeni Dağlıq Qarabağ münafişesinin həlli istiqamətində zəruri addımlar atıl-

masa, işğal altındakı rayonlarda fəaliyyət göstərən terror qruplarının, transmilli cinayətkar şəbəkə üzvlərinin fəaliyyətinə son verilməyə, onlara ölkə rəhbərliyi səviyyəsində dəstək olmasa, İrəvan dünyada daha da təklənəcək.

AGAAMC-nın sədri, fəlsəfi doktoru İqar Orucov: "Ermənistanı çox ciddi fəlakətlər gözləyir"

Ermənistanın siyasi rəhbərliyinin dünya birliyindən, BMT-dən təcrid olunmasını biz dəfələrlə görmüşük. Bu gün də eyni proses yaşanır. Hətta Ermənistanı qarşı Rusiya siyasi rəhbərliyinin münasibətlərində xeyli dəyişiklik müşahidə olunur. Bütövlükdə, BMT məkanında Ermənistan siyasi rejimi özünü təcrid olunmuş bir formaya gətirib çıxarıb. Bütün bunlar gözlənilən idi. Çünki son dövrlərdə küçə demokrati, qaragürü təfəkkürü ilə hakimiyyətə gəlmiş Paşinyan kimi birisinin səhv siyasəti Ermənistanın vəziyyətini daha da ağırlaşdırıb. Söz yox ki, Paşinyan özü ciddi siyasi fiqur deyil. Paşinyan bu oyunda çox cılız bir fiqurdur. Əslində, Ermənistanda baş verən siyasi

proseslərdə aparıcı şəxs deyil. Artıq ABŞ siyasi rəhbərliyi öz vətəndaşlarını Ermənistana getməməyi və Ermənistanda terrorçu bir qrupun hakimiyyətdə olduğu ilə bağlı müraciət edir. Bu da, çox ciddi bir bəyanat və mesajdır. Biz, bütövlükdə hadisələrə münasibətdə Ermənistan rəhbərliyinin nə qədər qeyri-peşəkar mövqe tutmasını bilirdik. Bütün bunlar Ermənistanda Sarkisyan rejimini devirən və növbəti bir terrorçu qruplaşmanın hakimiyyətə gəlməsinin ağır nəticəsidir. Bu, həm də Ermənistanın siyasi cəhətdən iflası deməkdir. Bütövlükdə, Ermənistanın diplomatiyası, beynəlxalq nüfuzu iflasa uğramaqdadır. Faktiki olaraq, bu gün bir dəstə cinayətkar, terrorçu hakimiyyətdədir. Bir sözlə, Ermənistanı çox ciddi fəlakətlər gözləyir. Ermənistanda Paşinyan kimi bir adamın hakimiyyətə gəlməsi və hakimiyyəti zəbt etməsi, sərsəm bəyanatlar səsləndirməsi Ermənistanı daha da çıxılmaz vəziyyətə salacaq. Bu gün hakimiyyətdə olan Paşinyan rejimi, bütövlükdə Paşinyan hakimiyyəti, məhz terrorçu qüvvələrin əlində bir oyuncaqdır. Təkcə ABŞ-ın siyasi rəhbərliyi deyil, Rusiya dövləti də bu mövqedədir. Eyni zamanda, Avropanın siyasi dairələrində də Ermənistan siyasi rəhbərliyi tamamilə öz nüfuzunu itirib və bütün bunlar daha da dərinləşəcəkdir. Bir sözlə, bütün bu məsələlər Ermənistan xalqının daha da pis vəziyyətə düşməsinə gətirib çıxara- caq.

GÜLYANƏ

Müsəlmanlar evlənməni rəsmiləşdirən dini nikaha da diqqətlə yanaşırlar. Sovet dövründə, rayonların VVAQ şöbələrinin rəsmiləşdirdiyi nikahdan əlavə, mollaların "kəsbdiyi kəbinə" ciddi münasibət göstərənlərin sayı çox az olurdu. İndi bu, demək olar ki, kütləvi hal almışdır. Hətta "nikah" və "kəbin" sözlərinin hər ikisinin türk sözü olmaması ("nikah" ərəb, "kəbin" qədim fars sözüdür) və bu sözlərin tətbiqindəki təmayüllər xalq arasında belə assosiasiya doğurur ki, guya birinci dövlət idarəsinin, ikincisi din xadiminin rəsmiləşdirdiyi evlənmə münasibətidir. Son illər valideynlər VVAQ nikahı ilə yanaşı, "molla kəbin" kəsilməsinə də təkidlə tələb etməyə başlamışlar. "Kəbin kağızı" qızın ata evində saxlanılır.

Kəbinkəsmə prosesi çox sadədir, bunun üçün evlənenlərin özlərinin iştirakı vacib deyil. Keçmişdə, adətən, oğlanın və qızın vəkilələrinin iştirakı ilə keçirilən bu tədbir indi bir qədər də asanlaşıb: nikah bağlanması haqqında VVAQ bürosunun sənədini təqdim edən iki şəxs həmin sənəddə adları göstərilən gənclərin evlənməyə razı olduqlarına şahidlik etməklə, onların kəbinini özlərinin iştirakı olmadan kəsdirə bilərlər. Bu zaman bir şərt əlavə olunur ki, dünyəvi kəbindən fərqli olaraq, dini kəbin kəsilməyə razı olan kişiyə, qabaqkı fəsilələrdə göstərilən kimi, evləndiyi qadına "mehr" ödəməyi öhdəsinə götürür. Mehr isə, məlum olduğu kimi, qadının toxunulmaz şəxsi əmlakı olub, istər evlilik, istərsə boşanma hallarında onun müstəsna rəyi ilə xərclənə bilər.

Bu gün dini bilikləri çox zəngin olmayan valideynlər kəbinə şəriət

nikah dini kəbinə əvəz edə bilərlər? Kəbinin mahiyyətini açıqlayan ilahiyyatçı Elşən Mustafaoğlu deyir ki, islam şəriətində şərtədir ki, ailə qurulduqda, tərəflər nikah əqdi oxusunlar, yeni qadın həmin kişiye erə getdiyini, kişi də onunla evləndiyini dilləri ilə iqrar etsinlər: "Ailə qurduqlarını izhar etsinlər. Bu zaman tərəflər arasında mehriyyə də müəyyən edilir və əqddə qeyd edilir. Mehriyyə - nikah əqdinin bağlanması ilə kişinin malından, pulundan və mülkündən qadına verilən bir paydır. Bunun konkret miqdarı yoxdur və tərəflərin özləri öz imkanları daxilində bunu müəyyən edirlər. Həmin miqdar da əqd bağlandıqdan sonra artıq qadının olur. Kişi ilə qadın bir-biri ilə evlənməyə qərar verdikdə, islama görə onların arasında kəbin kəsilməlidir. Yeni nikahın bağlanması vacibdir. Bu zaman tərəflərin bu nikaha razı olmaları başlıca şərtlərdəndir. Əgər tərəflərdən biri, yaxud hər ikisi bu evliliyə razı deyilsə, onda onlar arasında bağlanan əqdin heç bir qüvvəsi olmur. Bu cür kəbin batıl sayılır. Əslində, kəbinə kişi ilə qadın özləri kəsməlidir. Yeni tərəflər, Allah qarşısında bir-birilə ailə qurduqlarını dilə gətirməklə, əqd bağlamalıdır. Amma əgər bunu edə bilmirlərsə, onda onların kəbinlərini başqası da kəsə bilər. Bu zaman hər ikisi də kəbin kəsə bilən birini vəkil edir, o da kəbinlərini kəsir. Kəbində əqd ərəb dilində oxunur. Ərəb dilində oxutmaq mümkün olmadığına, onlar kəbinin duasını öz dillərində də oxuya bilərlər. Bu şərtlə ki, islam qaydasına görə, ərəbcədə müəyyən edilmiş mənə tam ifadə edilsin. Bəs, hazırkı dövrdən hökumət nikahı ilə qanuni ər-arvad olan cütliklərin dini kəbin kəsilməsinə ehtiyac varmı? Rəsmi nikah kəbinə əvəz edirmi? Bu suallara cavab verən Hacı Şahin Həsəni bildirir ki, bilərəkdən

nadan qoruyur. Kim evləne bilmirsə, oruc tutsun. Həqiqətən, oruc tutmaq onun çarəsidir". (əl-Buxari, 5066). Bir qadınla evlənmək qərarına gələn kişi evlənməmişdən əvvəl ona baxa bilər. Muğirə ibn Şübə (Allah ondan razı olsun) deyir ki, mən Peyğəmbərin (səllallahu əleyhi və səlləm) yanına gəldim və ona bir qadınla evlənmək istədiyimi çatdırdım. O isə dedi: "Get ona bax. Çünki bu sizin bir-birinizə daha çox bağlanmanız üçün əlverişlidir". (ət-Tirmizi, 868). Nikahın doğru olması üçün aşağıdakı şərtlər vardır:

1. Qadına himayədarlıq edən bir icazəsi. Himayədar (vəli) dedikdə atası, olmasa babası, qardaşı, əmisi, dayısı və s. başa düşülür. Vəlinin müsəlman olması vacib şərtədir. Peyğəmbərimiz (səllallahu əleyhi və səlləm) "vəlisiz nikah yoxdur" deyə buyurmuşdur. Başqa bir hədisdə isə: "Hər hansı bir qadın, vəlisinin izni olmadan nikah bağlayarsa, onun nikahı batildir. Onun nikahı batildir..." (İbn Məcəh, 1524) deyə buyurmuşdur.

2. Şahidlərin mövcudluğu: Peyğəmbər (Allahın Ona və ailəsinə salavatı və salamu olsun) demişdir: "Himayədar və iki ədalətli şahid olmadan bağlanan nikah düzgün deyildir" (İbn Hibban, 1247).

3. Qadına mehrin verilməsi. Mehr qadının kişi üzərində olan haqqı və onun şəxsi mülküdür. Heç kəsin, istər ata, istərsə də başqasının qadının icazəsi olmadan onun mehrindən götürməyə haqqı yoxdur. Şəriət mehrin nə azına, nə çoxuna məhdudiyət qoymamışdır. Bununla belə, cavablar çətinlik qarşısında qalıb evlənməkdən imtina etməsinlər deyə evlənməyi asanlaşdırmaq məqsədi ilə mehrlərin az miqdarda təyin edilməsinə təşviq etmişdir.

Evlənmədən öncə, yaxud son-

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Azərbaycan qadınları və dini nikah (kəbin)

qanunundan daha çox gənclərin gələcək xoşbəxt həyatını təmin edəcək tilsim kimi baxırlar, çünki kəbin kəsən mola yaxud istənilən din xadimi) kəbin kəsərkən, ərəbcə Qurandan parçalar, Məhəmməd Peyğəmbərə istinad edilən zikrlər dualar oxuyurlar. Qeyd etmək lazımdır ki, artıq istər kənd, istərsə də şəhər əhalisi arasında keçirilən sorğu zamanı insanların bu nikah növlərindən hansına üstünlük verdiyini aydınlaşdırmaq, demək olar ki, mümkün olmadı. Bir sözlə, son illər dünyəvi nikahın dini nikahla "möhkəmləndirilməsi" (bəlkə buna təsdiqlənməsi də demək olar) bir qanun şəklinə düşməkdədir.

Kişi ilə qadın bir-biri ilə evlənməyə qərar verdikdə, islama görə onların arasında kəbin kəsilməlidir. Ailə qurmağa qərar verən kişi və qadın aralarındakı münasibəti necə rəsmiləşdirməlidir? Ölkəmizdə nikahın rəsmi dövlət qeydiyyatına alınması tərəflərin ər-arvad olduğunu hüquqi baxımdan təsdiq edir. Bundan əlavə, islam dinində nikahın təsdiqlənməsi üçün dini kəbin vacib şərtədir. Hazırda ailə quran şəxslər bu iki şərtədən hər ikisinə əməl edərək, həm rəsmi nikaha daxil olur, həm də kəbin kəsdirirlər. Bəs, görəsən, kəbinin mahiyyəti nədir, kəbin oxunarkən, hansı sözlər deyilir? Rəsmi

dini kəbinsiz olan ailədə doğulan körpə halazadə hesab olunmur: "Dövlət nikahı hüquqi bir prosesdir. Yəni hüquqi münasibətləri tənzimləyir. Amma dini kəbin də kəsilməlidir. Bundan xəbəri olmadan qurulan ailələr qanuni ailə sayılır. Onu da deyim ki, dini kəbinsiz ailədə doğulan körpə zinadan olan körpələr sayılır. Zina məqsədli və qeyri-qanuni cinsi münasibətdir". Bəs, görəsən, əksəriyyəti müsəlman olan Azərbaycan vətəndaşları rəsmi nikahla yanaşı, dini kəbin də bağlayırlarmı? Şəhər sakinləri arasında apardığımız sorğudan bəlli oldu ki, bu məsələdə həssaslıq var və demək olar ki, hər kəs buna əməl edir.

İslamda "nikah" sözünün mənası bağlanmaq və birləşmək deməkdir. Nikah, şəriət qanunlarına uyğun olaraq, kişi ilə qadının qanuni evlənməsidir. Evlilik Allahın bəndələrinə bəxş etdiyi böyük nemətdir. O, bütün peyğəmbərlərin sünnəsidir (adət-ənənəsidir). İslam dini evlənməyin əzəmətinə və şərəfinə çox böyük əhəmiyyət vermişdir. Peyğəmbərimiz (Ona və ailəsinə Allahın salavatı və salamu olsun) belə demişdir: "Ey cavanlar, kim evləne bilirsə, evlənsin. Çünki evlənmək, gözü naməhrəmlərə baxmaqdan, ayıb yerlərini isə zi-

ra mehri tam vermək olar. Həmçinin, bir hissəsini əvvəl, qalanını isə sonra vermək olar. Qadının ailə qurmamışdan öncə, ondan icazə almaq vacibdir. Himayədarızsız nikah bağlanmadığı bir şərtədirsə, himayədarın ailə qurmağa razılıq verdiyi qadından bu haqda icazə alması da vacibdir. Əgər qadın razı deyilsə, himayədarın onu məcbur etməsi qadağandır. Peyğəmbər (səllallahu əleyhi və səlləm) demişdir: "Dul qadının əmri, bakirə qadının isə icazəsi olmadan onlar üçün nikah bağlanmaz. Orada olanlar dedilər: Ey Allahın Elçisi, bakirə qadının icazəsi necə olur? Peyğəmbər (Ona və ailəsinə Allahın salavatı və salamu olsun) dedi: "Onun susması icazəsi deməkdir" (əl-Buxari, 5136). Rəvayət edilir ki, bir qız Allah Rəsulunun (səllallahu əleyhi və səlləm) yanına gələrək belə dedi: "Atam öz mövqeyini yüksəltmək üçün mənə qardaşı oğlu ilə evləndirdi". Allah Rəsulu (səllallahu əleyhi və səlləm) qızın atasını çağırtırdı və qıza seçim etmək hüququ verdi. Qız dedi: "Atam deyənə razıyam, lakin istəyirdim digər qadınlar bilsinlər ki, onların atalarının bunu etmək hüququ yoxdur" (İbn Məcəh, 1874).

Allah-Taala öz bəndələrinin rifah və rahatlığı naminə, xeyli say-

da nemətlər yaratmışdır ki, onları saymaqla qurtarmaz. Heç bir tərəddüd etmədən, qeyd etmək olar ki, yaxşı və layiqli həyat yoldaşı həmin qeyd edilən nemətlərdən ən yaxşısı və ən dəyərlisidir. Bu ilahi vergi o qədər böyük və mühümdür ki, həzrət İmam Sadiq (ə) onların rolunu və dəyərini qızıl-gümüşdən daha qiymətli hesab etmişdir.

Həzrət İmam Sadiq (ə) başqa bir rəvayətdə isə, yaxşı xarakterli və doğruçul həyat yoldaşını bütün yaxşılıqların və xoşbəxtliklərin açarı kimi təqdim etmişdir. Qurani-Məcidin buyurduğuna görə, yaxşı həyat yoldaşı həyatın və ürəklərin rahatlığının əsası, səadət və xoşbəxtliyin mayasıdır. İnsan belə bir nemətə malik olmadan, həqiqətən də, şadlıq bilməyəcək və psixoloji rahatlıq əldə edə bilməyəcəkdir. Necə ki, İmam Baqir (ə) buyurmuşdur: "Mən demirəm ki, dünyada hər nə varsa, mənim olsun, mən istəyirəm ki, bir gecə belə həyat yoldaşı olmadan yaşamayım".

İmam Sadiq (ə) demişdir: "İnsanın əsas xoşbəxtlik amillərindən biri budur ki, layiqli həyat yoldaşına malik olsun".

Peyğəmbər (s) "Məkarimül-əxlaq"ın 200-cü səhifəsindəki hədisdə buyurur ki, yaxşı qadın islamdan və Allaha etiqaddan sonra ən böyük ilahi nemətlərdən biri sayılır.

Allah-Taala bu neməti müsəlmanların ixtiyarına vermişdir ki, ərini onu görəndə şadlıq hissi keçirsin. Qadın da ərini hər bir buyruğuna can-başla riayət etsin, hətta ərini evdə olmayanda, özünü özgələrdən və ərini mal-dövlətini soyğunçulardan qorusun. Bu rəvayətdə də, bir daha görürük ki, yaxşı və layiqli həyat yoldaşı hər bir insanın səadətini və xoşbəxtliyinin açarıdır. Yaxşı və layiqli qadın islam dinindən və etiqaddan sonra ən dəyərlili nemətdir. Çünki yaxşı və layiqli qadın ərini qulluğunda durmaqla, ona mehr və məhəbbət göstərməklə, övladlarını tərbiyə edib, boya-başqa çatdırmaqla, həqiqətən də, ərini hər bir sahə baxımından, xoşbəxtliyə çatdırmaqla, həzrət İmam Sadiq (ə) buyurmuşdur: "Ləyaqətli və yaxşı xasiyyətli qadınlar gözəl simaya malikdirlər və onlar öz ləyaqətli natiçəsində, cənnət hurilərindən də daha gözəl görünürlər". Nəticə olaraq, qeyd edə bilərik ki, qadın və ər özlərinin qarşılıqlı məhəbbətləri sayəsində bir-birinə məhəbbət bəsləyər və həyatlarını xoşbəxt edə bilərlər. Məhz bu məsələ ən böyük ilahi nemətlərdən biri və ailə səadətini ən təsirli əmili hesab edilir.

Vahid Öməröv,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Sosial şəbəkədə saxta profil açaraq qadından pul tələb edən şəxs yaxalanıb

Sosial şəbəkədə başqasının adına saxta profil açaraq onu bağlamaq üçün hədə-qorxu ilə pul tələb etməkdə şübhəli bilinən şəxs polis əməkdaşları tərəfindən yaxalanıb. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsinin Nizami Rayon Polis İdarəsinə müraciət edən şəhərin qadın sakini "Instagram" sosial şəbəkəsində naməlum şəxsin onun adına saxta profil açdığını, fotoşəkillərini paylaşdığını və onu təhqir etdiyini, habelə həmin profili bağlamaq üçün 100 manat tələb etdiyini bildirib.

Polis əməkdaşları tərəfindən dərhal müvafiq araşdırma aparılıb. Keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində hədə-qorxu ilə pul tələb etməkdə şübhəli bilinən Goranboy rayon sakini Emin Quliyev qısa müddətdə müəyyən edilərək saxlanılıb. Hazırda Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsində araşdırma davam etdirilir.

Bakcell sosial şəbəkə istifadəçiləri üçün növbəti müsabiqə elan edib

Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil İnternet Provayderi Bakcell şirkəti sosial şəbəkələrdən aktiv istifadə edən abunəçiləri maraqlı onlayn müsabiqədə iştirak edib dəyərli hədiyyə qazanmağa dəvət edir. Dekabr ayının 14-də "Bakcell" in "Facebook" və "Instagram"dakı rəsmi səhifələrində start götürmüş müsabiqəyə qatılacaq abunəçilər simsiz Apple "AirPods" qulaqcıqları, Xiaomi "power bank" və ya 100 AZN dəyərində hədiyyə kartına sahib olmaq şansını qazanacaqlar.

Müsabiqədə iştirak etmək üçün abunəçilər "Bakcell" in "Instagram"dakı müvafiq postunu, "Facebook"da isə səhifəsini və müvafiq postunu bəyənib <http://bit.ly/daimonline> linkində yerləşdirilmiş çərçivə ilə şəfəli çəkməli və öz səhifəsində açıq şəkildə #DaimOnline heşteqi ilə paylaşmalıdır. Çərçivə Facebook proqramı vasitəsilə açılır.

Qeyd edək ki, müsabiqədə yalnız Bakcell abunəçiləri iştirak edə bilər. Bağlı və saxta (feyk) profillərdən paylaşılan şəkillər nəzərə alınmayacaq. Müsabiqə 25.12.2018 tarixində saat 23:59-da bitəcək və qaliblər random.org saytı vasitəsilə şərtlərə əməl etmiş iştirakçılar arasında seçilərək 26.12.2018 tarixində elan olunacaq.

Müsabiqə haqqında daha ətraflı məlumat "Bakcell" in rəsmi Facebook və Instagram səhifələrində yerləşdirilib. Sosial media vasitələri məhsul və xidmətlər haqqında məlumatların geniş abunəçi bazasına daha effektiv şəkildə çatdırılması və müştərilərin suallarının cavablandırılması baxımından "Bakcell" in vacib kommunikasiya vasitələrindən biridir. Şirkətin bir çox populyar sosial şəbəkədə rəsmi səhifəsi fəaliyyət göstərir. Yüksək keyfiyyətli xidmətin göstərilməsi və müştəri məmnuniyyəti "Bakcell" in fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindəndir. Şirkətin müştəri məmnuniyyəti strategiyası əhalinin bütün təbəqələrinin tələb və ehtiyacları nəzərə alınmaqla dünyanın aparıcı şirkətlərinin və yerli bazarın tələblərinə əsaslanır.

ELAN

ADPU-nun ibtidai təhsil fakültəsinin III kurs tələbəsi Atalievə Mehriban Bəxtiyar qızının tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

* * *

Təhsildə psixoloji xidmət ixtisası üzrə TSP 1803/6-cı qrup tələbəsi Musayeva Samirə Əliyusif qızının tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

* * *

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin İbtidai sinif müəllimliyi ixtisası üzrə I kurs tələbəsi Əmiraslanova Lamiyə Rəşad qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

SƏS

Son səhifə

15 dekabr

ŞOK: Ronaldo həbs oluna bilər!

"Yuventus"un futbolçu Kriştiano Ronaldo həbs oluna bilər. Qol.az-ın İtaliya mətbuatına istinadən yaydığı məlumata görə, buna səbəb 33 yaşlı oyunçunun vergidən yayınmasıdır. Portuqaliyalı hücumçu "Real"da oynadığı vaxtdan bəri 14,7 milyon avro məbləğində vergi borcunu ödəməyib. Ronaldonun 2019-cu il yanvar ayının 14-də məhkəmə qarşısına çıxacağı bildirilib. Qeyd edək ki, Ronaldo mövsümün əvvəlində "Yuventus"a transfer olunub.

UEFA Avropa Liqasının qrup mərhələsinə yekun vurulub

Dekabrın 13-də UEFA Avropa Liqasının 2018-2019-cu il mövsümünün qrup mərhələsinin sonuncu - altıncı turuna yekun vurulub. Bu tur çərçivəsində ən gözlənilməz hesabı Yunanıstanda qeydə alınıb. "Olimpiakos" doğma meydanında İtaliyanın "Milan" klubunu 3:1 hesabı ilə məğlub edib. Bu məğlubiyyətdən sonra Milan təmsilçisi avrokuboklarda mübarizəni dayandıraraq F qrupunun digər oyununda İspaniyanın "Real Betis" klubu səfərdə Lüksemburq təmsilçisi "F91 Dudelanj" ilə heç-heçə edib - 0:0.

Qrup mərhələsini 12 xalla başa vuran "Real Betis" növbəti mərhələyə yüksəlib. Hər birinin aktivində 10 xalı olan "Olimpiakos" və "Milan" ikinci və üçüncü yerləri bölüşürlər. UEFA-nın rəqlamentinə əsasən, şəxsi oyunların nəticəsinə görə Yunanıstan təmsilçisi play-off mərhələsinə vəsiqə qazanıb. "F91 Dudelanj" isə 1 xalla sonuncu pillədə yer alıb. A qrupunda "Bayer Leverkuzen" səfərdə "AEK Larnaka"nı darmadağın (1:5) edərək 13 xalla qrup lideri kimi play-offa yüksəlib. "Ludoqorets" ilə səfər görüşündə 1:1 hesablı heç-heçə edən "Sürix" də 10 xalla qrup ikincisi kimi qrupdan çıxmağı bacarıb. "AEK Lanaka" 5, "Ludoqorets" isə 4 xalla qrupda qalıblar.

Mik Şumaxer "Ferrari"ni seçib

Formula 1 dünya çempionatının yeddiqat qalibi Mixael Şumaxerin oğlu Mik "Ferrari"nin gənclər akademiyası ilə kontrakt imzalaya bilər. AZƏRTAC "Motosport"un italyan versiyasına istinadla xəbər verir ki, "Mercedes"lə "Ferrari" arasında seçim etməli olan gənc Şumaxer sonda Maranellonu seçib. Yaxın vaxtlarda onun müvafiq kontrakta imza atacağı gözlənilir. Xatırladaq ki, 2018-ci il mövsümündə Şumaxer Avropa Formula 3 yarışlarında titul qazanıb. O, ümumilikdə Formula 3 yarışlarında səkkiz qələbə əldə edib və altı dəfə podiuma qalxıb. Şumaxer gələn mövsümü "Prema" komandasının heyətində Formula 2 yarışlarında keçirəcək. Ondən əvvəl bu komanda-da "Ferrari"nin debütantı Şarl Lekler çıxışı edib.

Beşiktaş"ın zədəliləri sağaldı

"Beşiktaş"ın futbolçuları Jermeyn Lens, Gökhan Gönül və Caner Erkin zədəsini sağaldı. Qol.az-ın Türkiyə mətbuatına istinadən yaydığı xəbərə görə, komandayla məşqlərə başlayan hər üç futbolçu Türkiyə Superliqasının 16-cı turunda "Trabzonspor"la keçiriləcək ev matçında oynaya biləcək. Digər zədəli futbolçular Rayan Babel və Pepenin müalicəsi davam edir. Qeyd edək ki, bazar günü keçiriləcək "Beşiktaş" - "Trabzonspor" oyunu saat 20:00-da start götürəcək.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADİFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500